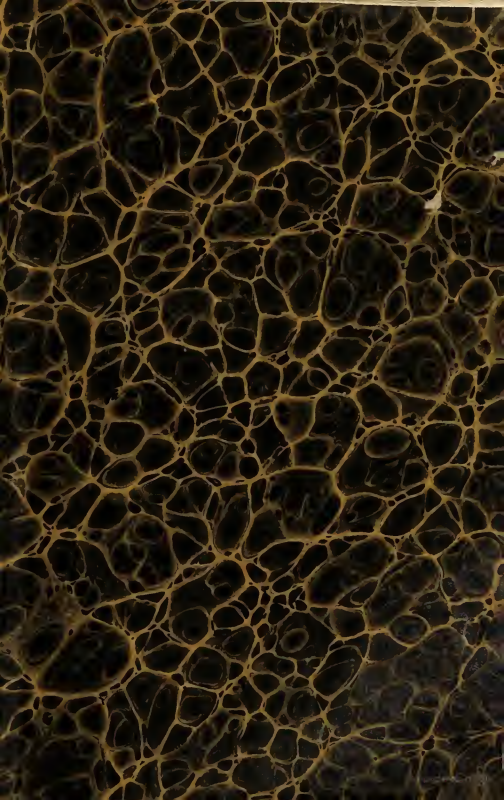

68

5 F

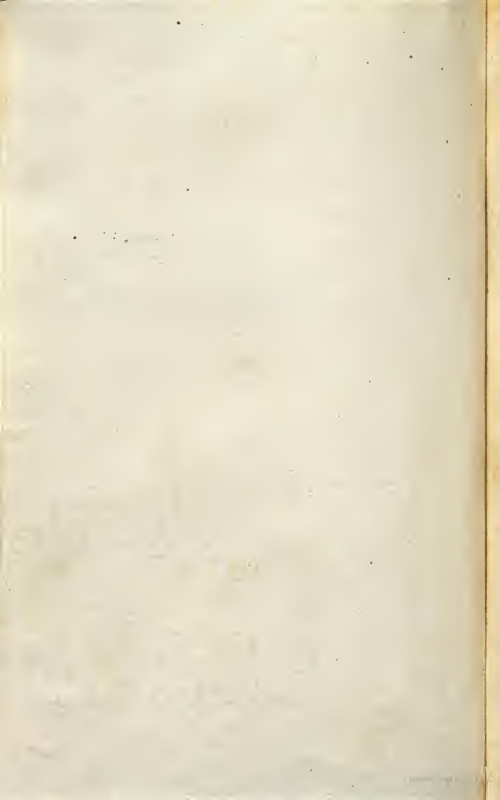
11 *M*

R. II ed., To. II p. 15, n. 6-

5-10-A 9-

ORTHOGRAPHIAE
RATIO,
AB ALDO MANVTIO,
PAVLI F. COLLECTA.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTSRIG EMARQUEL

CVM PRIVILEGIO.
VENETIIS, M D LXI.

BRITISH MUSEUM

1841

AS LINDSAY

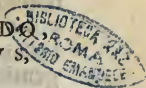
COLLECTOR

OWN THE MUSEUM
LONDON

PRAESTANTI VIRO,
IVRIS VTRIVSQUE
SINGVLARI COGNITIO-
NE ORNATO,

FRANCISCO MORANDO
ALDVS MANVTIVS,
PAVLI F. S. P. D.

VNQVAM eorum institu-
N tum probavi, qui eo animo
se ad litteras conferunt, ut,
præter suam utilitatem, nihil cu-
rent. quo enim pluribus commu-
nicatur, eo nobilior est uirtus.
Accedit illud, quòd fama nominis
nostri & propagatur scriptis, & per
petuo custoditur: qui est uberri-
mus, ac præstantissimus litterarum
fructus. quamobrem eò semper co-
gitationes meæ spectarunt, ut ea
præstare possem, quæ studiosis om-
nibus utilitatem aliquam afferrent,
meumq. nomen posteris etiam pro-
derent. in quo aui mei, parentisq.
uestigia cum sequar; si me dignum

A 2 utroque

utroque non præbuero ; imbecillitas ingenij mei culpam sustineat ; uoluntas quidem reprehendenda non uidetur . quæ uero præstare mihi licet , ea omni meo studio , diligentiaq̃ . & curauì antea , & curabo donec uiuam . quod quidem ætatis meæ est , ut recte & emendate scribendi scientiam , quam uocant Orthographiam ; consequerer ; in hoc elaborauì diligenter : quæque aliquot mensium studio collegerim , nunquam edere ausus essem , nisi tua me singularis auctoritas , FRANCISCÉ MORANDE , uir omni laude præstans , in hanc mentem impulisset . cur enim tibi non obtemperarem , cuius & subtile iudicium , et eximiam doctrinam quotidie pater meus in ore habet ? qui nos ita diligit , ut de nostris ornamentis , atque commodis nemo laboret magis . quem omnes boni , ac eruditi uiri , semel allocuti , ob ingenium , probitatem , comitatem , tanti faciunt ,

ciunt, ut amicitia tua nihil antepo-
nant. Quæ cum accurate cum ani-
mo meo considerarem, putavi faci-
undum, ut hæc nostra, quæcunque
sint, tuo nomini inscripta emitte-
rem; quod esset, primum, studii in
te mei perspicuum argumentum a-
pud omnes; deinde firmissimum ad-
uersus eos præsidium, qui alienæ
laudis inimici libentius improbant,
quæ excusari tamen aliqua ratione
possunt, quàm laudant, si quid lau-
de dignum est. Ego, dum tibi,
tuisque similibus non displiceam,
quid reliqui sentiât, parum laboro.
nam, ut omnibus eadem probentur,
fieri uix posse arbitror. In hoc
libello consuetudinem antiquorum
indicaui, ut eos in scribendo liceat
imitari. usus sum lapidum, nummo-
rum, ueterumque librorum testimonio.
ety mologiam rationem ostendi: ne-
que Græcam scripturam neglexi,
quæ interdum obscuram ueritatem
illustrat. quæ studiosis non inutilia

fortasse , tibi quidem , pro tua in
me, patremq. meum benevolentia,
cui parem esse nostram uelim cre-
das, iucundissima fore non dubi-
to . Atque hac spe excitabor ad ea,
quæ præstantiora sunt : quæ si con-
sequar, affirmo tibi, nihil antiquius
me esse habiturum , quàm ut ad
tuam laudem omnia mea studia, om-
nem curam , industriamq. confe-
ram . interim, ne meum animum ex
hoc tenui munusculo , sed , ex ani-
mo rem ipsam ut spectes , etiam at-
que etiam rogo . Venetiis,
M. D. LXI . Kalendis Ian .

4
ORTHOGRAPHIÆ

ratio, ab Aldo Manutio,
Pauli F. collecta.

A, PRO AB, sine accentu scriberem, tum ex antiqua consuetudine, tum etiam, quia Græcæ lingue potius, quàm Latinæ uidentur accentus conuenire. quòd si quando recipiendi, tunc uidelicet, cum sententiam patefaciunt. ideoque doctis quibusdam uiris assentior, qui quòd, & quàm, ne pronomina uiderentur, interdum, apice superscripto, notabant. at in a, pro ab; et in e, pro ex; & in o, si accentum addas, nihilo magis, quid significet, ostendes. confirmant nostram opinionem Quintilianus, libri, lapides omnes.

ABIICIO, adiicio, & obijcio, malim, quàm unica i: cum sint a uerbo iacio, & a littera conuertatur in i: ut a facio fit afficio, conficio, officio, reficio, & similia: quæ conuertunt a in i. præterea, si, abicio, dicas; breuis erit prima syllaba, quæ producitur a poetis, ut etiam in uerbo obijcio, & adiicio. itaque in præterito quoque dicimus, abiicit, adiecit, obiecit, reiecit, conuersa in e secunda i: ad exemplum uerbi simplicis, iacio. confirmat & nostram opinionem Gellius libro IV.

Orthographiæ

cap. XVII. & lapides . uide , LIT-
TERAE .

ADOLESCENS , non adulescens , libenter scribo , repugnantibus quibusdam antiquis libris . adiuuat nostram opinionem auctoritas Festi , in quo hæc legimus : Suboles , ab olefcendo , id est crescendo , ut adolcscentes quoque , & adultæ , et indoles dicitur . Quod etiam confirmant antiqui lapides , quorum unum tantum , breuitatis gratia , subscribam . uide etiam , CONIUX .

ADOLESCENS . TAMETSI . PROPE-
RAS . HOC . TE . SAXVM . ROGAT
VT . SE . ASPICIAS . DEINDE . QVOD
SCRIPTVM . EST . LEGAS
HIC . SVNT . POETAE . PACVVII
MARCI . SITA
OSSA . HOC . VOLEBAM . NESCIVS .
NE . ESSES . VALE

D .

M .

ACCIVS , familia Romana , quandoque duplici
cc . nam & Acius , & Attius , & Atius , aliæ
familie , reperiuntur . de Accia cognoscitur ex
hoc lapide , multis omissis .

L . VOL-

L. VOLCATIO. Q. F

VEL. PRIMO

PRAEF. COH. I. NORICOR
 IN. PANN. PRAEF. RIPAE
 DANVVI. ET. CIVITATIVM
 DVARVM. BOLOR. ET. AZALIOR

TRIB. MILIT. LEG. V

M A C E D O N I C A E. IN

MOESIA. PRAEF. ALAE. I.

PANNONIOR. IN. AFRICA

II VIRO. Q VINQ

FLAMINI. DIVOR.

OMNIVM P. G

EX. TESTAMENTO. EIVS

P O S I T A

M. ACCIO. SENECA

.... MANLIO. PLANTA

II VIR. Q VINQ

ACILIA, gens Romæ, in qua Glabriones, unica c. libri, lapides Capitolini, et alij: et nūmus argenteus clarissimi uiri, Andreae Lauretani, patricij Veneti; qui habet, M. ACILIVS. II IVIR. VALET V. & alius uiri eruditissimi, Rinaldi Odoni, auunculi mei, itidem inscriptus.

ACIVS, unde Acilius, unica, c. lapides.

A. ACIVS.

Orthographiæ

A. ACIVS. ARCHIATA

ACTIVM, promontorium, cum *et*. libri ueteres, & Græca consuetudo.

ADSEISCO, non *ascisco*: alioqui secunda littera præpositionis ad periret: quæ in compositione uel remanet, uel immutatur. remanet in *adaugeo*, *adhibeo*, *adhæreo*, *adduco*, *adbibo*, *adscribo*: mutatur in *affluo*, *affirmo*, *afficio*, *appropero*, *allicio*, *attero*: & similibus.

AEBVTIA, familia Romana, cum *ae* diphthongo. Græci enim, *αἰβῆτιος*.

AEDVI, non *Hedui*, Galliæ populi. libri, & Græca consuetudo.

AERVINA, cum *ae*, a Græco, *αἰρεν*. Festus.

AESERNIA, oppidum Italicum, cum *ae* diphthongo. Græca consuetudo.

AETHEREVS, non *ætherius*: quia Græca in *ius*, Latina in *eus*, ut *aereus*, desinunt. sic etiam scriptum est in uetustissimis libris.

AFRICA, non *Aphrica*. lapides Capitolini, & alij.

alij. uide, ACCIUS, PATRICIUS.

AGGREDIOR, afficio, affinis, et similia, ob pronuntiansuauitatem, placent, mutata secunda littera prepositionis. etenim ueteres etiam ipsos multum auribus tribuisse uideo. contra libros, & lapides aliquot ueteres. uide **LANNIUS**.

AHALA, non Hala, Seruiliorum cognomen. lapides Capitolini, et alij; et nummus argenteus monachi optimi, atque doctissimi, Alexandri Toti; qui habet, **BRVTVS. AHALA.** & alius Andreæ Lauretani, itidem inscriptus.

AHENOBARBUS, non Aenobarbus, Domitiorum cognomen. lapides Capitolini, et alij; & nummus argenteus Andreæ Lauretani, qui habet, **CN. DOMITIUS. AHENOBARBUS.** & alius optimi, ac doctissimi uiri, Matthæi Forerij, itidem inscriptus. confirmat nostram opinionem Gellij auctoritas lib. 2. c. 3. Vnde illud: Litore ahena locant alij.

ALIA, flumen, unde Pugna Aliensis, unica l. Seruius. poeta uero, metri causa, alteram l. addiderunt.

Alimentus,

Orthographiæ

ALIMENTVS, non *Halimetus*, *Cinciae* gentis cognomen. libri ueteres.

ALLIENVS, non *Alienus*, cognomen familiae Romanae. libri, & lapides.

A. ALLIENVS. Q. F. CHRYSIMVS.

ALVCINOR, libenter scribo sine aspiratione, ductus auctoritate Festi: & unica l, ex eiusdem sententia, quam indicat ordo litterarum, ab eo seruatus in tradenda ueterum uerborum significatione. nec aliter sensisse uidetur Cloatius Verrius apud Gellium libro XVI. cap. XII. quanquam Nonius inter aspirata ponat, & Gellius lib. II. cap. III. aspirationem ueteres apposuisse ostendat. ego, contra Pontani opinionem, Festum, & Cloatium sequor.

ANICIUS, non *Anitius*. lapides Capitolini, et alij. uide sequentem dictionem.

ANNAEVS, cum ae diphthongo: familia in Hispania, e qua Lucanus poeta, & duo Senecæ. uideo etiam Annæi Placidi mentionem fieri in lapidibus.

M.

Q. FABIVS. HONORA-

TVS. T. ANNAEVS

PLACIDVS. AMPLIFICA-

TORI. VRBIS. ROMAE

DOMINO. NOSTRO

CONSTANTINO. MA-

XIMO. PIO. FELICI. VI-

CTORI. AC. TRIVM-

PHATORI. SEMPER

AVG. ANICIVS. PAVLLI-

NVS. IVN. V. C. CON-

SORDIANVS. BRAEF

VRBIS. ET. IVDEX. SA-

CRARVM. CONSTI-

TUTIONVM. PIETATI

EIVS. SEMPER. DICA-

TISSIMVS.

ANNEIVS, familia Romana, de qua in libris
 mentio: & legatum suum in Ciliciensi pro-
 uincia M. Anneium Cicero nominat in episto-
 lis. libri ueteres.

ANTLARE, Festus dicit, a Græco ἀντλᾶ deduc-
 tum. ergo scribendum est antlare, non, ut est
 in quibusdam libris, anclare, itemq. exantla-
 re. quod & Seruij Honorati in Donatum com-
 mentarius

Orthographiæ

mentarius confirmat bis uerbis: Ante l, nunquam inuenimus t, nisi in paucis, ut exantla-uit, quod & in Plauto lectum est, hoc est, exhaust.

ANVLVS, unica n, ex antiqua consuetudine, cū qua uidetur consentire etymologia, cum deducatur ab ano; quasi anulus sit paruus anus. nam a Græco deduci non placet, ut sensit Festus: quanquam ad orthographiam nihil refert. nam, licet originem duceret, ἀπὸ τῆ ἐνι-αυτοῦ, ut Festus uoluit; uel, ἀπὸ τοῦ καινοῦ-δα, ut Seruius Grammaticus: tamen unica n scribendum uideretur. Alij uero ab anno deriuatum putant, quòd in se redeat, ut annus: ex quo, duplici nn scribendum, affirmant. ego & antiquitatem sequor, & ueriores, ut arbitror, etymologiam.

APICIVS, non Apitius. libri, & lapides.

M. A P I C I V S
M. F. P V B
P V D E N S
V E R O N A
MIL. COH. XII. PRAE
MILIT. AN. XVI
VIX. ANN. XXXIIX
H. S. E

Spen-

APENNINVS, unica p; & duplici nn. libri,
Græcâq. consuetudo.

APPAEVS, duplici pp, & cum ae diphthon-
go. lapides.

L. APPAEO. L. F

P V P

P. V D E N T I. P P

TRIB. COH. XII.

VRB. ET. X. PRAET

FLAMINI. F. L A V D I A N O

PATRONO

APPVLEIVS, duplici pp, familia Romana.
libri, lapides Capitolini, et alij.

APVLLIA, et Apulus, unica p. nam in lapidibus
Capitolinis est, DE APVLEIS. in prima
tamen, & secunda syllaba differunt. Apu-
lia enim primam syllabam modo corripit, mo-
do producit, ut ex Horatij versibus liquet:
secundam uero semper producit: quod eius-
dem poetæ testimonio probatur. Græciq. *Απέλλια*,
scribunt. In Apulus autem semper
producitur prima, & corripitur secunda: ut
idem Horatius, & præterea Lucanus, Mar-
tialisq. ostendunt. uide, TUTE LLARIVS.
Aquil-

Orthographiæ

AQVILLIVS, duplici ll. lapides Capitolini, et alij: et nūmus argenteus Andreae Lauretani, in quo est, **AQVILLIVS.FLORVS.IIIVIR**

ARENA, sine aspiratione, ut deducatur ab ariditate: quod Varronem sensisse, ait Servius; cū alij ab hærendo deducrent.

ARRIVS, duplici rr, familia Romana. libri, & lapides.

**C.ARRIO.C.F.COR.CLEMENTI
CVRATORI.MVNIC.PRIVERNATIS**

ARRETIVM, oppidum, duplici rr. libri veteres, & Græca consuetudo.

ARRVNTIVS, duplici rr. libri, Victorinus Afer, & lapides.

**D I I S . M A N I B V S
M Y R R H I N I . D O M I T I A N I
P V B L I C I . A . C O M M E N
T A R I I S . X V V I R . S . F
A R R V N T I A . D O L I C H E
F E C I T . C O N I V G I . C A R I S
S I M O . E T . L I B E R T I S . L I B E R
T A B V S . Q V E . S V I S . P O S T E R I S . Q
E O R V M**

Ateius,

A T E I V S, unica t, familia Romana. libri ue-
teres.

A T I L I A, gens Romæ, in qua & Reguli, &
Calatini, & Bulbi, & Serrani fuerunt; uni-
ca t. libri, lapides Capitolini, & alij: & numi-
mus argenteus Alexandri Toti, qui habet,
M. ATIL. SARA.

A T I V S, unica t, familia Romana, ex qua na-
ta est Augusti mater. libri ueteres, & Vir-
gilius libro v. Paruus Atis, genus unde Atij duxere Latini.
Idq. confirmat Atilius, nomen Romane gen-
tis, sic ab Atio deductum, ut Acilius ab A-
cio: & alia eiusmodi.

A T R A T I N V S, non Atracinus, cognomen Sem-
pronie gentis. libri ueteres, lapides Capito-
lini, & alij.

A T T I V S poeta, & Attius augur, de quo Li-
uius, duplici tt. Victorinus Afer, libri, &
lapides.

C. A T T I O. T. P. S V B

V I T A L I A N O.

D O M O. C E L E S T I.

B V E T E -

Orthographiæ

VETERANO. LEG. V

AVG. MILITAVIT. ANN

XXXVIII. VIX. ANN. LVIII

IN. FR. P. XI. IN. AGR. P. XVI.

Vide etiam, PUBLICIVS.

ATTULI, non adtuli, aurium sensu comprobante, nec dissentiente Terentio Scauro, antiquo grammatico, veteribusq. libris.

AVCTOR, & auctoritas, cum et, ab augeo: quod etiam Pierius probavit: assentientibus Festo, Carisio, & lapidibus.

C O L L E G I V M

AVGV RV M. AVCTORE

IMP. CAESARE. DIVI

TRAIANI. PARTHICI. F

DIVI. NERVAE. NEPOTE

TRAIANO. HADRIANO

AVG. PONT. MAX. TRIB

POT. V. COS. III. PRO. COS

TERMINOS. POMERII

RESTITVENDOS. CVRAVIT

AVTRONIVS, non Antronius, familia Romana. lapides Capitolini.

B

BAEBIVS, cum ae diphthongo. libri ueteres, et lapides Capitolini.

BAETHICA, prouincia, cū ae. libri, et lapides.

C. O P P I O. C. F. V E L. V A

SABINO. I V L I O. N E P O T I

M. V I B I O. S O L L E M N I, S E V E R O

C O S

A D L E C T O. A. S A C R A T I S S. I M P.

H A D R I A N O. A V G V S T O R O M A N O

I N T E R. T R I B V N I C I O S. P R. P E R E G R.

C A N D I D A T O. A V G.

L E G A T O. P R O V. B A E T H I C A E. C V R. V I A R.

C L O D I A E. A N N I A E. C A S S I A E

C L I M I N E. T R I V M. T R A I A N A R V M

E T. A M E R I N A E. L E G. L E G I O N. X I.

C. L. P. F. L E G. A V G. P R. P R.

P R O V I N C I A E. L V S I T A N I A E

P R O. C O S. P R O V. B A E T H I C A E

P A T R O N O. C O L.

L E O N A S. L I B. A D C E N S V S. P A T R O N I

E T. I N. D E D I C. S T A T V A E

C O L O N I S. C E N A M. D E D I T

BELLVA, ll geminata, quòd ab ea bellum deducatur. Festus.

BLAESVS, cum *ae*, cognomen *Semproniorum*.
lapides *Capitolini*, & alij.

BRITANNIA, duplici *nn*. libri, & lapides.

CN. MVNATIVS. M. F. PAL

AVRELIVS. BASSVS

PROC. AVG

PRAEF. FAB. PRAEF. COH. I I I

SAGITTARIOR. PRAEF. COH. ITERVM. II

ASTVRVM. CENSITOR. CIVIVM

ROMANORVM. COLONIAE. VICTRI-

CENSIS. QVAE. EST. IN. BRITANNIA

CAMALODVNI. CVRATOR

VIAE. NOMENTANAE. PATRONVS

E I V S D E M

MVNATII. FLAMEN. PERPETVVS

DVVMVIRALI. POTESTATE

AEDILIS. DEDICATOR. IIII

BRVNDISIYM, non *Brundusium*. *Festus*, li-
bri, & *Græca* consuetudo.

BRVTII, duplici *tt*, populi. libri *ueteres*, la-
pides *Capitolini*, & alij.

BVCCINA, duplici *cc*, ex *Festo*, qui *deducit*
a *bucca*.

Cæcilius,

C

CAECILIVS, cum ae. libri, lapides Capitolini, & alij.

CAECINA, cum ae, a cæcus. libri ueteres.

CAEDICIVS, cum ae, & cum c. lapides Capitolini, & alij.

CAELEBS, cum ae, quòd celo dignam agat uitam. Festus, & libri ueteres.

CAELLA, cum ae. Festus, quia deducatur a celo uerbum.

CAELO, cælas, cum ae diphthongo in utraque significatione. Festus, & libri ueteres.

CAELVM, cum ae. Festus, libri, & lapides.

PERPETVAS. SINE. FINE. DOMOS. MORS
INCOLIT. ATRA

VITA. SVBIT. CAELVM. CORPVS. TEL-
LVRE. TENETVR

SIC. RERVM. NATVRA. IVBET. SIC. TEM-
PORIS. ORDO

B 3 nec

Orthographiæ

nec desunt aliorum lapidum testimonia. u-
de, FOEDVS. Quidam a celando dedu-
cunt: quod uerbum item cum ae scribitur.

C A E P I O, cum ae, Seruiliae gentis cognomen.
libri, lapides Capitolini, & alij: & nummus
argenteus Andreae Lauretani, sic inscriptus,
Q. CAEPIO. RVFVS. PROCOS.

C A E R E M O N I A E, cum ae in prima, &
e in secunda syllaba. libri, & lapides.

.....

PONTIFICI. MAXIM. ...

TRIBVNIC. POTESTAT

IMP. XVII. P P

COS. VIII. DES. VIII. CENSORI

CONSERVATORI. CAEREMONIARVM

PUBLICARVM. ET

RESTITVTORI. AEDIVM. SACRARVM

SODALES. TITI

C A E R E L L I V S, cum ae, & duplici ll. li-
bri, & lapides.

C. CAERELLIO. FVFIDIO

ANNIO. RAVO. C. F. OVF

POLITIANO. SODALI

MAR-

MARCIANO. AVRELIANO
 COMMODIANO. HELVIANO
 SEVERIANO. III VIR. MONET
 A. A. A. F. F. TRIB. LATICLAUIO
 LEG. III. CVR. VIVIR. EQVIT. ROMA
 TVRMAE. PRIMAE. QVAESTOR
 CANDIDATO.

IMP. CAESARIS. M. AVRELI
 ANTONINI. PII. FELICIS. AVG
 TRIB. PL. CANDID. PR. NASTAR. C. V
 FV FIDII. AMYCVS. ET
 CHRESTINA. NVTRITORES

CAERVLEVS, *cum ae, quasi caluleus, a
 caelo. libri, & lapides.*

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVGVST
 PONTIF. MAX. TRIB. POT. II. IMP
 VI. COS. III. DESIG. IIII. P. P
 AQVAM. CVRTIAM. ET. CAERVLE-
 AM. PERDVCTAS. A. DIVO. CLAV-
 DIO. ET. POSTEA. INTERMISSAS
 DILAPSAS. QVE. PER. ANNOS. NO-
 VEM. SVA. PECVNIA. VRBI. RE-
 STITVIT

CAESETIVS, *cum ae, familia Romana.
 libri ueteres, & Graeca consuetudo.*

B 4 Cestus,

Orthographiæ

CAESTIVS, cum ae. *Festus*.

CALIDIVS, unica l, familia Romana. libri, & lapides.

M. CALIDIVS. MARITIM

VIX. ANN. IIII. M. V

CALPURNIVS, non Calphurnius, neque Cal-furnius. libri, lapides Capitolini, & alij. Græciq̄ue, qui, Καλπύρνιος, dicunt. deducitur enim a Calpo, Numæ filio, teste Plutarcho.

CANTHERIVS, cum adspiratione. *Festus*.

CARISIVS, sine adspiratione. libri, & duo nummi argentei Andreae Lauretani, quorum alter habet, T. CARISIVS: alter uero, T. CARISIVS. III VIR. et alius egregij medici Brixiani, Aloysii Mondellæ, itidem inscriptus, & alius Alexandri Toti, sic inscriptus, T. CARISIVS. MONETA. et alius Matthæi Forerij, cum iisdem litteris.

CARVS, & caritas, sine adspiratione. libri ueteres, Pandectæ Florentinæ, & lapides. uide, **ARRVNTIVS, CONIVX, LITTERÆ.**

Cascellius,

CASCELLIVS, duplici ll. libri ueteres.

CATIVS, & unica c, & duplici, uel diuersa
hominum opinione, uel, quòd duæ familiae es-
sent. libri, & lapides.

C. CATIO. C. F. MEN. BALBO
OPE. TREIICIAE. C. F. PVLLAE
HOS. DECVRIONES. FVNERE
PVBLICO. DE. FOROETRIO. DIALE
EFFERENDOS. ET. HIC. HVMANDOS
CENS. FVFISIAE. A. L. VIOLAE
C. CATIVS. C. F. MEN. GALLVS
PARENTIBVS. ET. VXORI

CN. CATTIVS. ONESIMVS. ET. MVNIA
SECVNDIA. FECERVNT. CN. CATTIO
PALATINO. FILIO. SVO. QVI. VI-
XIT. ANNIS. VII. DIES. XV. ET
CATTIAE. ATHENAIDI. QVAE. VIXIT
AN. X. DIES. XXV. ET. M. MVNIO
GERMANO. COLLIBERTO. SVO. ET
SIBI. ET. SVIS. LIBERTIS. LIBER-
TABVS. Q. POSTERIS. Q. HORVM
H. M. EX. T. H. NON. SEQ

CATVLLVS, poeta, duplici ll. libri ueteres. Ca-
tulus autem Lutatorum cognomen, unica l.
lapides Capitolini.

Orthographiæ

CAVSSA, duplici ss, ex lapidibus Capitoli-
nis, & alijs, & ex ipso Cicerone, ac Virgilio,
ut Quinctilianus tradit. quod apud me tanti
est, ut omnium præterea lapidum, quicumque
aliter habent, auctoritatem, omnium etymo-
logiarum rationem vincat. quanquam & ety-
mologia adiuuet, ut deducatur a caueo: ut sit
caussa, quasi cauissa. quod & Scaurus, anti-
quus grammaticus, indicat, licet unicam s in
caussa magis probet. Vide etiam, **CETERA**,
NEGOTIVM.

CENA, sine diphthongo, ex antiquissimo Bem-
bi Terentio, alijsq. libris, præterea ex anti-
quis lapidibus. Alij scribunt cum ae, inter
quos Festus. ego; dissentientibus libris, utram
ad partem lapides inclinant, eam sequor.
Vide, **BAETHICA.**

CENTHO, cum adspiratione, cognomen Clau-
diæ gentis. lapides Capitolini.

CENTVMALVS, non Centimalus, Fulviorum
cognomen. libri, & lapides Capitolini.

CEPHALLENE, insula, duplici ll. libri uete-
res, & Græca consuetudo.

Cera,

CERA, sine diphthongo . libri ueteres, & Graeca consuetudo.

CERIALIA, non Cerealia . libri, & nummus argenteus Andreae Lauretani, & alius Matthaei Forerij, & tertius Io. Mariae Sculptoris; qui sic omnes habent, C. MEMMIUS. C. F. Q. VIRINVS. MEMMIUS. AED. CERIALIA. PREIMVS. FECIT.

CESTIANVS, sine diphthongo . duo nummi argentei Andreae Lauretani, sic inscripti, CESTIANVS. S. C.

CETERA, sine diphthongo . libri, & lapides.

**C. C A M E R I V S
C R E S C E N S**

A R C H I G A L L V S . M A T R I S
D E V M . M A G N A E . I D A E A E . E T
A T T I S . P O P V L I . R O M A N I
V I V V S . S I B I . E T

C . C A M E R I O . E V C R A T I A N O . L I B
S V O . C E T E R I S . A V T E M . L I B E R T I S
V T R I V S Q V E . S E X V S . L O C A . S I N G V L A
S E P V L T V R A E . C A V S S A . H . M . H . N . S

CIRCVMVENIO, non circunuenio, & similia,

Orthographiæ

milia, conseruata ultima littera præpositionis circum. nec enim respuunt aures circumuentus, circumductus, circumseptus, & similia.

CIVS, non tius, ita scriberem, ut pronuntietur, in deriuatis aut a supinis, aut a nominibus: a supinis, ut aduenticius, ficticius, editicius, translaticius, impositicius, insiticius, dediticius, repticius, & similia: a nominibus, ut patricius, tribunicius, edilicius, latericius, nouicius, compitalicius: in quo librorum, & lapidum, maximeq. Capitolinorum, qui apud me plurimi sunt, auctoritatem sequor. nūmus etiam æreus Rinaldi Odoni, sic habet ab uno latere, C. GALLIVS. LVPERCVS. III. VIR. A. A. A. F. F. ab altero uero, AVGVST. TRIBVNIC. POTEST. Vide, BAETHICA, CAEREMONIAE.

CLOACA, non cluaca, ex Fæsto, & lapidibus: etsi Victorinus Afer cluacæ scribendum putat a colluendo.

Viatores. ciues. optumi. uel. aduenæ. siue. bini. siue. singuli. inceditis. siue turmatim. quod. magis. erit. gratiæ sistite. obfirmate. gressum. nec. miremini. si. moramini. aliquantisper. dicaculus.

caculus. equidem. fui. succinctus. ser-
 mo. dari. uobis. non. potest. iuuat
 uobiscum. esse. ac. ab. ore. meo. pen-
 dulos. detinere. ut. iuuat. semper. fa-
 xum. hoc. uos. uocat. quid. inquam?
 uiuus. assueui. prudens. imprudens
 mortuus. item. uos. fallo. nam. non
 uos. uocat. quod. uacat. ore. uerum
 is. quouis. cinis. hic. latet. olim. quom
 potuit. nunc. huc. uos. uocari. uolu-
 it. ualuitq. hoc. hæc. olim. sua. uolun-
 tas. uolentes. uos. legere. hoc. scri-
 ptum. uah. quid. loquor? immo. scul-
 ptum. quam. ægre. ueritas. adhuc. se
 mecum. conciliat. nam. neque. hic. a-
 tramentum. uel. papyrus. aut. mem-
 brana. ulla. adhuc. sed. Mallo. &. cel-
 te. literatus. filix. filens. adhuc. quid
 hic. latet. late. quod. ego. efferi. &
 effari. gestio. Sertius. Polensis. parasit-
 us. histrio. uester. festiuissimus. heic
 cubo. hoc. unum. quidem. tandem
 sponte. dictum. uerum. est. siquis. du-
 bitat. hancine. olfaciat. humum. olet
 remetum. &. florem. uini. ueteris. quo
 satur. satis. iuuenis. hausi. at. si. uexi
 uitam. tam. uobis. gratam. quam. no-
 tam. urbi. &. orbi. non. minus. mu-
 nus.

nus. hoc. a. uobis. impetrem. oportet
 adeste. mihi. & fauete. edicto que. huic
 uos. subscribite. & obsignate. si. quis
 sibi. uescam. onustam. senserit. do-
 mum. suam. onus. hoc. reporter. in
 cloacam: si. uero. festinus. fuerit. ci-
 terior. uel. ulterior. hoc. loco. pro
 religione. se. euacuet. qui. non pa-
 ruerit. hæc. multa. illi. esto. teste. al-
 tero. ut. careat. canes. quoque. cæsi
 fustibus. edictum. hoc. sentiant. affui-
 stis. fauistis. & obsignastis. teneo. quo
 modo. risum. uobis. dare. sitio. hui
 sentio. dictum. uolui. esse. sed. quid
 hoc. est? quod. tam. familiariter. istuc
 procedit. ueritas? profecto. contagi-
 one. mei. sistit. ipsa. quoque. & mihi
 supparasitatur. quæ. ultro. potum. in-
 uocata. aduenit. nunc. si. urbani. per-
 hiberi. uultis. & ueritati. supparasi-
 tanti. & arenti. meo. cineri. cantha-
 ro. piaculum. uinarium. festinate. post
 ualete. abite. in. rem. uestram. uiato-
 res. optumi. his. nugis. ambagibus
 condonati. postumis.

Vide etiam, I M M O.

CNAEVS, prænomen, cum c, & æ diphthon-

go . Festus , & Græca consuetudo . quam Diomedes , Priscianus , & Diaconus aliter sentiant : quos refellunt antiqua monumenta .

COCCEIVS , duplici cc . lapides . uide , **SALLVSTIVS** .

COELIVS , cum oe . libri , & duo nummi argentei *Andreae Lauretani* , in quibus est , **C . COELIVS . CALDVS** . et alius *Matthæi Forerij* , itidem inscriptus : & lapides .

M . COELIO

DIONYSIO . LECTORI

PATRI . OPTIMO

C . COELIVS . SECVNDVS

Vide etiam , **SAECVLVM** .

COEPI , cum oe , pro incepti , ab antiquo uerbo *Cæpio* . Festus ; libri , et lapides . uide , **CONSVMO** .

COLLEGA , non conlega , auriū sensu cōprobate .

COMISSATIO , unica m , & duplici ss , ex Festi sententia , qui deducit a nicis ; quos Græci

κόμας

Orthographiæ

κώμας, dicunt, unde *κωμάζω*. sunt qui scribant
comeffatio, contra omnem antiquitatem. *Qui*
dam libri ueteres Commisatio, contra *Fe-*
stum, & *Græcam etymologiam*. non nulli li-
bri *Commisatio*: a quibus, eadem caussa, dis-
sentio.

COMPREHENDO, sine diphthongo, ex *Te-*
rentio Scauro, uetere grammatico, contra ue-
teres aliquot libros. corripitur enim in secun-
da syllaba apud poetas.

CONDICIO, non conditio, ex antiquis libris.

CONDEMPNO, non condempno, ex antiquis
aliquot libris. condempno enim, ineptum,
nimisq. absurdum uidetur.

CONIUX, non coniunx: libri, & lapides.

D. M.

Ne. quis. flere. uelit. si. tumulum. ac. titulū
Viderit. exstructum. sic. fatum. uoluit
Vixi. dum. potui. tempore. quo. licuit
Ignis. habet. corpus. ipsam. caelum. animā
Vexi. aqua. porti. meus. terra. hic. habet
ac. cineres

Ignis. aqua. terra. caelum. simul. capiunt

Si.

Si. nomen. quaeris. quam. liber. rapuit
 Digna. Ariadna. Polo. nobile. fidus. ero
 Amoque. ego. nec. casta. cefsit. Penelope
 Alcefti. comes. aemula. mors. placuit
 Saluos. erit. coniux. maior. erit. tumulus
 Terdenos. annos. menses. undecim. post
 Diuifos. fatis. ter. sex. uixi. dies
 Annos. biffeptē. uirgo. ago. fed. reliquos
 Coniuge. Alexandro. Sofia. cum. Sofio
 Iungit. carus. amor. diuidet. ipfa. mors

Vide etiam, ARRVTIVS, PVBLICIVS, SARCVLVM.

CONSIDERO, *cum i, non cum y: quia latinum est, non graecū: & ita ueteres scribebant.*

CONSUMO, *consumis, unica m, contra libros aliquot ueteres. nemo enim dici negabit in praeterito, unica m, consumpsi. et consumo, consumas, item unica m: ut patet ex hoc lapide.*

IMP. CAES. T. AELIVS. HADRIANVS
 ANTONINVS. AVG. PIVS. COS. III
 TRIB. POT. III. IMP. II. P. P
 AQVAE. DVCTVM. NOVI. ATHENIS
 COEPTVM. A. DIVO. HADRIANO
 PATRE. SVO. CONSUMAVIT
 DEDICAVIT. QVE

Orthographiæ

CONCIO, *cū c*, quis dubitat scribendum esse? *cū* sit, ut ait Festus, quasi conuocatio: ut a uerbo conciere deductum esse uideatur. hoc notauimus, ne quis moueatur, si quando in ueteribus monumentis uiderit, **CONTIO**.

CONVICIUM, *cum c*, ex antiquis libris, et Festo, quasi conuocium: uel a uicis, in quibus prius habitatum est: uel fortasse ab utroque, id est a confusis uocibus in uicis.

CORUNCANIUS, non Coruncanus. libri, lapides Capitolini, & Græca consuetudo.

CUNCTARI, non contari. ex Festo, qui, a Verrio dissentiens, percunctatio scribi uult, non percontatio: quod is, qui curiose quid interrogat, per cuncta uisit.

D

DAMARATVS, non Demaratus, prænomen patris Tarquiniij Prisci, V. Romanorum regis. lapides Capitolini, & alij.

DECVLA, non Decola, cognomen Tulliorum. libri, & lapides Capitolini.

DEFINITIO, scriberem libentius, quàm diffnitio, assentientibus Pandectis Florentinis.

DELICIAE, cum c, a delicatus. Festus, & libri.

DELECTVS, contra libros aliquot ueteres, multo scripserim libentius, quàm dilectus, a uerbo deligo, quod componitur ex de, & lego, quasi de multis lego: ut decerpo, de multis carpo: etsi Festus aliter sensisse uideatur, cum dixit: Dilectus militum, & is, qui significatur amatus, a legendo dicti sunt.

DEMINVO, non diminuo. Festus, & libri.

DESIDERO, cum i, non cum y: latinum enim est: nec aliter ueteres scripsisse uideo.

DOLABELLA, non Dolobella, cognomen Corneliorum. libri ueteres, & etymologia: uenit enim a dolabra per diminutionem; & lapides Capitolini, & alij.

DOMITIVS, cum t. libri; lapides Capitolini, & alij: & nummus argenteus Andreæ Laurentani, in quo est, CN. DOMITIVS. AHE-
NOBARBUS. et alius Matthæi Forerij, itidē inscriptus. quattuor item argentei Rinaldi Odoni, sic inscripti, IMP. CAES. DOMITIANVS. AVG. GERM. R. P. V. II. & septem aerei eiusdem, sic a latere inscripti, CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS. COS.

MILITIS. ET. MAGISTRI. VTRIVSQ
MILITIAE. FL. STILICONIS. AD. PER-
PETVITATEM. NOMINIS. EORVM. SI-
MYLACHRA. CONSTITVIT. CVRAN-
TE. FL. MACROBIO. LONGINIANO
V. C. PRAEF. VRBIS. D. N. M. Q. EORVM

HEV, non heu. libri ueteres.

EPISTOLA, non epistula, ut habent ueteres
aliquot libri, lapidesque, sicut & Stola, a
Græco, ἐπιστέλλειν.

Iura. uisundi. consecretandi. susurrandi.
gestiundi. suttrudendi. salutandi
confabulandi. precandi. perpetuo. in-
terdiu. futuariis. permissa. ex. me
sunto. ex. aede. foramine. horto. po-
stico. impluuiio. cuncta. hæc. commo-
da. nemo. homini. prohibento. fi-
dem. consilium. ferunto. seruanto
auxilium. operamue. danto. sub. no-
ctu. uota. tractanto, permissa. iura-
menta. lamenta. admiscento. solici-
tanto. uerecundiam. timorem. admo-
uento. tristitiam. suppremento. tem-
pori. locoue. obsecundanto. occasio-
ni. ne. unquam. cedunto. internun-

C 3 tias

Orthographiæ

tias . epistolas . succudunt . his . spem
 uoluntatem . expectationem . necessi-
 tatem . misericordiam . adlectant . in-
 ferunt . fraude . ui . dolo . ostentatione
 attemperate . utuntor . prudentiam
 tacuitatem . habent . tenent . gesti-
 unt . ex . Pathica . quidquam . sempit-
 ternæ . quasi . stipem . et . pignus . capi-
 unt . e . ius . permissum . aduehunt . no-
 uam . quæerunt . astuue . pompaue
 grandi . animem . nobilem . infectan-
 tor . notas . coniectarias . rectius . no-
 uanto .

ETRUSCVS , sine adspiratione . libri , & lapi-
 des Capitolini . & nummus argenteus And-
 reæ Lauretani , sic inscriptus , HER . ETRV
 SCILLA . AVG .

EXHODVS , cum adspiratione : quia componi-
 tur a Græco ἔξοδος : nec aliter libri uetres .

EXSATIO , & exsaturor , recepta s , ratione
 compositionis , & librorum , lapidumq̄ . au-
 thoritate .

EXSCRIBO , non excribo . est enim manifesta
 compositio : & , quanquam s in pronuntian-
 do

do non satis intelligitur, abiicienda tamen in scribendo non uidetur. libri, & lapides.

EXSILLIO, uerbum, non exilio, recepta prima uerbi littera. nam componitur ab ex et salio.

EXSOLVO, cum s, ratione compositionis. lapides. Vide, POENA.

EXSPECTO, cum s. componitur enim ab ex, & specto, non pecto, quod aliud significat. sic, libri lapides; Quinētilianus, & Scaurus grammaticus his uerbis; Cum expectatus, exulet, sine s littera scribuntur, scribendi ratio corrupta est: cum alioqui adiecta ea debent scribi, quoniam similiter solum, spectatusq. dicatur, & adiecta propositione, aliud esse illis initium debeat. Vide, EPISTOLA.

EXSVLO, cum s, Scaurus, secutus, opinor, analogiam. quia, exsul, dicitur, quasi ex solo eiectus. libri, & lapides.

EXSVPERO, quia componitur ab ex, & supero, & s, retinet antiqua scriptura. libri, & lapides.

ab. ibi. sede. Itali. et. ut. suam. Longolam. non. Longobardulam. sed. cognomine. sui. ampliatis. Tyrrheni. Terbum. uocent. et. sub. u. no. muro. cingant. tria. oppida. Longolam. Vetuloniam. et. Tyrrheniam. uel. Tyrrhenam. dictam. Hetruriam. totamq. urbem. nostra. adiectione. Viterbium. pronuntient. ut. de. Roda. et. ciuita. Balneo. regium. dici. iussimus. permittimus. pecuniis. imprimi. F. A. V. L. sed. admoueri. Herculem. et. poni. Sanctum. Laurentium. eorum. patronum. ut. facit. Roma. et. Bononia. Iubemus. quoque. reparari. Cornietam. Dardanum. Afsium. Foranium. Cornietum. et. Tuscanellum. nos enim. non. sumus. Tusciae. destructores. ut. nos. apud. Gallos. accusat. Hadrianus. Papa. nam. Tusciam. aedificauimus. a. fundamentis. uobis. quidem. Voltyrrhenis. Caluellum. uicum. Orchianam. Balneariam. Barbaranum. &. Gariofilum. Sentinatibus. autem. Aufdonias. &. Rodacomalum. Lunæ. Sergianum. &. Petram. Sanctam. olim. fanum. Feroniæ. Phocensibus. Sanctum. Gemina-

Orthographiæ

minianum. & Miniatem. Faesulanis
 oppidum. Munionis. in. quod. uagos
 sparfos. Arinianos. & Palantes. Flu-
 entinos. collegimus. rursus. plures. an-
 tiquas. nobiles. urbes. ampliauimus
 & muris. cinximus. ut. nunc. idem
 agimus. circa. Lucam. Pistoriam. Are-
 tium. orbitum. Hetruriam. nunc. Vi-
 terbum. cuius. nomen. aut. a. nobis
 constituta. decreta. siquis. uiolauerit
 aut. capite. puniatur. aut. laqueo. stran-
 guletur. hoc. itaque. non. est. Hetru-
 riam. destruere. ut. nos. arguit. Ha-
 drianus. qui. pacē. ultro. a. nobis. ob-
 latam. respuit. quare. tibi. Grimoalde
 præfekte. Viterbien. præcipimus. ut
 quam. diu. pax. dubia. perseuerat. iu-
 beas. omnes. Thusciae. milites. para-
 tos. esse. in. armis. & commeatus. ac
 stipendia. sine. auaritia. in. promptu
 fac. habeas. ut. non. solum. hostibus
 occurrere. sed. illos. inuadere.
 ciues. non. grauabis
 nouis. exactionibus.
 ex. Papia. uenient.

FAEX, cum ae. libri ueteres.

Fannius,

FANNIVS, duplici nm, familia Romana. libri ueteres, & lapides Capitolini.

FECVNDVS, sine diphthongo. libri, & lapides: nummiq. tres Rinaldi Odoni, alter argenteus, duo autem ærei, in quibus est, ab uno latere, FAVSTINA. AVGVSTA, ab altero uero, FECVNDITAS.

QVID. PROBINA. PROSVNT. FE-
CVNDA. VISCERA. TIBI.
NIL. TE. DAMNA. NOCENT. COMMV-
NIS. FVNERA. LETI

FELIX, sine diphthongo. libri ueteres, lapides Capitolini, & alij: & tres nummi argentei Andreae Lauretani, unusq. Matthæi Forerij, sic omnes inscripti, FAVSTVS. FELIX. & ærei uiginti Rinaldi Odoni, quorum octo ab uno latere, IMP. GORDIANVS PIVS. FEL. AVG. ab altero uero, FELICITAS. TEMPORIS. Sex item eiusdem ab uno latere, CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS. COS. II. ab altero autem, FELICITAS. PVBLICA. Sex item eiusdem, quorum alter ab uno latere, MARCIANA. AVG. ab altero uero, FELICITAS SAECVLI. secundus ab uno latere, IVLIA PIA

Vide etiam, ANNAEVS, HECATH, LANVINVS.

FEMINA, *sine diphthongo*. libri, et lapides.

ANTIAE. FALTONIAE

INLVSTRISSIMAE. ET

SANCTISSIMAE. ET

CASTISSIMAE. FEMINAE

HERMOGENIANVS. OLYBRIVS

V. C. CONSVL. ORDINARIVS

ET. ANCIA. IVLIANA. C. F

D.

D

Vide etiam, PAEDVCEVS.

FENVVS, et fenerator, *sine diphthongo*. Festus. *quanquam Varro scribit, ætate sua ab alijs cū æ, ab alijs sine a scribi solitum. uidendus & Gellius libro XVI. cap. XII. & Nonius. Huius inconstantiae signa sunt in antiquis libris: cum alijs, fenus, alijs, faenus, habeant.*

FESCENINVS, *unica n.* Festus.

FETIALES, *cum t.* Festus, Græca consuetudo, libri, & lapides.

P. COR-

Orthographiæ
P. CORNELIO. LENTULO
SCIPIONI. COS. PRAEF
AERARI. LEGATO. TI
CAESARIS. AVG. LEG. LEG
VIII. HISPAN. PONTIFICI
FETIALI. D. S. D.

FETVS, *sine diphthongo. Festus, & libri
ueteres.*

FLAMEVS, *color, unica m. Festus.*

FLAMINIVS, *non Flaminius, ut in
multis libris, Quinctiorum cognomen. Fe-
stus, libri, & lapides Capitolini.*

FLAMINIVS, *gentis Romanae nomen,
unica m. Festus, libri, & lapides Capitolini.*

FLAMMA, *duplici mm. libri ueteres.*

FOEDVS, *cum oe. libri, & lapides.*

IMP. CAESARI
L. SEPTIMIO. SEVERO
PIO. PERTINACI. AVG
ARABIC. ADIAB. PARTHICO
MAX. BRIT. MAX. TR. POT.

XIIX. IMP. XII. COS. III. P. P.
 CAELESTI. EIVS. INDVL-
 GENTIA. IN. AETERNAM
 SECVRITATEM. ATQVE
 GLORIAM. IVRE. AE-
 QVO. FOEDERIS. SIBI
 CONFIRMATO
 CAMERTES

FRENUM, *sine diphthongo. libri ueteres.*

FVFIDIUS, *non Fuffidius. libri, & lapides
 Capitolini, et alij. Vide, CAERELLIUS.*

GENVCIVS, *cum c, familia Romana. libri,
 lapides Capitolini, et alij.*

GOTHI, *populi, cum adspiratione. libri, &
 lapides.*

Imperante. D: N. Piissimo Iustiniano
 P. P. Aug. anno. XXXVIIII.
 Narses. uir. gloriosissimus. ex. prapo-
 sito. sacri. Palatii. ex. conf. atque: pa-
 tricius. post. uictoriam: Gothicam. ip-
 sis. et. eorum. regibus. celeritate. mi-
 rabili. conflictu. publico. superatis. at-
 que. prostratis: libertate. urbis: Ro-
 mae.

Orthographiæ

mæ. ac. totius. Italiae. restituta: pon-
tem: uiae. Salariae. usque. ad. aquam
a. nefandissimo. Totila. tyranno. di-
structum. purgato. fluminis. alueo. in-
meliolem. statum: quàm: quondam
fuerat. renouauit. posuitq. carmina

Quàm. bene. curbati. directa. est. se-
mita. pontis

Atque. interruptum. continuatur. iter
Calcamus. rapidas. subiecti. gurgitis
undas

Et. libet. iratae. cernere. murmur. aquae
Ite. igitur. faciles. per. gaudia. uestra
Quirites

Et. Narfin. resonans. plausus: ubiq. canat
Qui. potuit. rigidas. Gothorum. subde-
re. mentes

Hic. potuit. durum. flumina. ferre. iugum

H

HADRIANVS, & *Hadria*, cum adspiratione.
Pontanus, libri ueteres Latini, contra Græ-
cos, qui adspirationem abijciunt: & tredecim
antiqui nummi *Andreæ Lauretani*, qui sic om-
nes habent, **HADRIANVS. AVG.** et duo
Rinaldi Odoni, itidem inscripti: quat-
tuor

tuor eiusdem, HADRIANVS. AVG. COS III. PP: tres eiusdem, IMP. CAESAR TRAIAN. F. HADRIANVS. AVG. alter eiusdem, IMP. CAESAR. HADRIANVS. TRAIANVS. AVG. & septem aerei eiusdem, HADRIANVS. AVG. COS. III PP: & triginta tres eiusdem, IMP. CAESAR. TRAIANVS. HADRIANVS. AVG & duo eiusdem, SABINA. AVGVSTA HADRIANI. AVG. F. et meus in quo est, IMP. TRAIANVS. HADRIANVS. AVG lapidesq. uide, AVCTOR, BAETHICA, CONSUMO, PLAETORIVS.

HAEDI, cum ae. ex antiquis libris.

HALICARNASSVS, gemina ss. Graeca consuetudo.

HANNIBAL, cum adspiratione. ex libris antiquissimis Latinis. Graeci enim, ut antea dixi, adspirationem reiecerunt. lapides.

Q. F. Maximus. dictator. des. cos. v. censor. interrex. II. aed. cur. Q. II. TR. M. II. pontifex. augur. primo. consulatu Ligures. subegit. ex. iis. triumphauit tertio. &. quarto Hannibalem. com-

HELVO, cum adspiratione, & unica l. Festus.

HERENNIVS, duplici m. lapides Capitolini,
& duo nummi argentei Andreae Lauretani,
quorum alter; M. HERENN. alter, HE-
RENNIA. ETRVSCILLA. AVG.

HERES, & hereditas, sine diphthongo. li-
bri, Festus, & lapides.

C. NAEVIVS. OL. DROMO. ET. NAE-
VIA. OL. PHILVMINA. DVM. LI-
CVIT. SVAVITER. FRVCTI. SVNT
ANNOS. LV. MONVMENTVM. HERE-
DEM. NON. SEQVETVR. NEI. QVIS
EO. POSTEA. INFERATVR

HIBERNVM, cum i. libri ueteres.

HIEMS, cum i. libri ueteres, & etymologia. de-
ducitur enim, ut ait Pontanus in libello de ad-
spiratione, ab hiando.

HIRTIVS, cum t. libri; Græca consuetudo, &
lapides; contra eorum opinionem, qui dedu-
cunt ab hirco.

Romæ in hortis Colotianis.

Orthographiæ

C. VIBIVS. C. F. PANSÆ

A. HIRTIVS. A. F.

HVMILLIMVS, gemina ll, ut syllaba producat
tur, sicut in *Facillimus*, *Simillimus*, de quibus
suo loco. Nec aliter ueteres scripsisse uideo.

HYP SÆVS, cum adspiratione. libri uete-
res, & nummus argenteus egregij uiri, *Io.*
Andreae Aueroldi, in quo est, **HYP SÆ**
AED. CVR. C. HYP SÆB. PREIV
& alius *Aloysii Mondellæ*, qui sic habet, **P**
HYP SÆ. AED. CVR. & alius *Alexan-*
dri Toti, sic inscriptus, **P. HYP SÆVS**
AED. CVR. C. HYP SÆVS. COS
PREIVE. CAPTV.

I

IAPVDES, populi, *Istrij finitimi*, non *Iapides*.
Capitolini triumphii, & *Græca consuetudo*.

IDAËA, cum ae scribo, epithetum matris
magnæ deum lapides. uide, CETERA.
Idea uero sine diphthongo, cum est id, quod
mente concipimus.

ICCIRCO, non idcirco, scripserim libentius, quemadmodum & accedo, accipio, accómodo, accumulo, & similia: quo lenior pronuntiatio sit.

ILLIC, non illhic. libri, & lapides. uide,
LITVS.

ILLVSTRIS, malo, quàm inlustris; ut illectus, quàm inlectus; illudo, quàm inludo. cur enim non consulatur auribus? quarum esse iudicium superbissimum, dixit Cicero in Oratore. ut omittam, Scaurum ueterem grammaticum, idem sensisse.

IMBER, sine adspiratione. Festus.

IMMO, duplici mm. libri, & lapides. uide,
CLOACA.

IMPERIOSSVS, gemina ss. lapides Capitolini.

INCESTVS, sine diphthongo, a Græco, ἀνίκεσος. Festus, & Q. Papius grammaticus, qui deducunt ab in & castus, a in e mutata.

INCHOO, malim, quàm, inchoo: in quo
D 3 sequar,

Orthographiæ

sequor Festum, cuius ego iudicium magnifico, & Terentium Scaurum; qui a chaos deducunt: postremo Seruium, cuius hæc sunt uerba lib. III. Georg. Apud Latinos nullum uerbum est, quod ante o finalem habeat o, excepto inchoo: quod tamen maiores aliter scribebant, adspirationem interponentes duabus uocalibus, & dicebant, inchoo. tria enim habebant nomina, in quibus c litteram sequeretur adspiratio, sepulchrum, orchus, pulcher: e quibus pulcher tantum hodie recipit adspirationem. Quibus uerbis, quæ planissima sunt, mutatam scribendi consuetudinem significat, & inchoo exclusum, inchoo receptum. Aliter & Pontanum, & Georgium Vallam libro XXXIII. expetendorum, & fugiendorum sensisse uideo: quibus trium antiquorum, quos nominavi, auctoritatem antepono.

I N C R E B E S C O dixerim; & increbuit in præterito; non increbresco, & increbruit. sequor enim similitudinem. nullum enim uerbum huic similius est, quàm erubesco, quod facit erubuit in præterito: ut enim a ruber, fit rubeo, rubes; & a rubes, addita co, fit rubeo: sic a creber deductum est inusitatum hodie uerbum, crebeo crebes; unde factum est crebesco

crebesco & increbesco. non enim me mouent nigresco, & macresco: deducuntur enim a nigreo, & macreo: cum rubesco a rubeo, & crebesco, a crebeo: nemo autem negat dici, erubesco, & erubuit: nemini igitur dubium esse debet, quin similiter dicatur, increbesco, & increbuit: cum, ut a ruber, rubeo, rubeo; sic a creber, crebeo, crebesco, deducantur. malo enim comparationem facere inter si millima, & a simillimis deducta, cuiusmodi sunt hæc duo uerba, deriuata a nominibus desinentibus in ber, quàm inter ea, quæ paullo distant longius: qualia sunt, nigreo, & macreo, si cum increbesco comparentur. ideo enim recipiunt r: quia reperitur in his uerbis unde deducuntur: quam litteram non uidemus esse in alijs uerbis desinentibus in sco: ut pallesco, & acesco, quæ deducuntur a palleo, palles; & aceo, aces, inusitato uerbo.

INDVTIAE, cum t, quasi induc̄ta, scribendum putò. Gellius etiam cum t scribendum existimauit, cuius hæc sunt uerba libro I. cap. xxv. Ex multis, quæ iam audiuius, uel legimus, probabilius id, quod dicam, uidetur. Indutias sic dictas arbitramur, quasi tu dicas, inde uti iam. pactum indutiarum eiusmodi est, ut in diem certum non pu-

Orthographiæ

gnetur, nihilq. incommodi detur, sed ex eo die postea uti iam omnia belli iure agantur. quòd dicitur dies certus præfinitus, pactumq. fit, ut ante eum diem ne pugnetur; atque, is dies ubi uenit, inde uti iam pugnetur: iccirco ex ijs, quibus dixi, uocibus, quasi per quendam coitum, & copulam, nomen indutiariũ connexum est. Aurelius autem Opilius in primo librorum, quos, Musarum, inscripsit, Induciæ, inquit, dicuntur, cum hostes inter sese, utrinque utroque, alteri ad alteros impune, & sine pugna ineunt. inde ab eo, inquit, nomen esse factum uidetur, quasi initus, atque in troitus.

INFITIOR, cum t. Festus, & libri ueteres.

IN primis, malo, quàm imprimis, aut aliter: ut differat a secunda persona uerbi imprimo: cum n ante p in m mutetur.

INTERNUNDINIUM, non internundinũ Vi-
etorinus Ascr grammaticus scribendum præ-
cipit, cuius hæc sunt uerba: Internundinium
scribendum. ut enim, interlunium, & tri-
noctium: ita internundinium, quòd nouem
dies inter se continuos habeat, non quòd no-
no die sit.

Irritare,

I R R I T A R E, rr geminata : quod uerbum, ut ait Donatus, a canibus esse deductum, qui, restrictis dentibus, r litteram imitantur. libri ueteres.

I S T I C, non isthic. libri ueteres, & lapides. uide, C L O A C A.

I U C U N D U S, non iocundus. pluris enim apud nos est Ciceronis auctoritas, quam omnes & lapides, & grammatici. quamuis potest & a ioco deduci. Is igitur sic libro II. de Finibus: Hanc iucunditatem transfer in animum. iuuare enim in utroque dicitur, ex eoq. iucundū.

I U P I T E R, unica p. libri, & nummus argenteus Andreae Lauretani, sic inscriptus, I U P I T E R. C U S T O S.

I U R I S C O N S U L T U S, & iureconsultus pariter dicerem. plerisque placet, iureconsultus.

I U R I S D I C T I O, quid sit, ipsa compositio declarat. nam quod iurisconsulti quidam recentiores, Latinae expertes elegantiae, distinguunt iurisdicatio, & iurisditio, inepte faciunt: cum iurisditio, inusitatum apud ueteres uerbum sit.

Iuuen-

Orthographiæ

IVVENTIVS, familia Romana. lapides Capitolini, & alij.

K

KAESO, cum K, ex lapidibus Capitoliis: & cum diphthongo, ex Festo. prænomen fuit Fabiorum, Quinctiorum, Atiliorum.

KALENDÆ, cum K. lapides Capitolini, & libri veteres: præterea Seruius Honoratus, Terentius Scaurus, & Victorinus Afer.

L

LACRYMÆ, sine adspiratione, & cum y: ut a Græco δάκρυον deducatur. quod etiam libri, & lapides confirmant, in quibus est, lacrumæ, u pro y usurpata: ut in Sulla, pro Sylla. Prisci tamen Romani, lachrumæ, cum adspiratione dicebant, ut ait Gellius lib. II. cap. III. & Cicero in Oratore.

ASPICITE. O. CIVES. SENIS. ENNI
-IMAGINIS. FORMAM
HIC. VOSTRVM. PANXIT. MAXIMA
-FACTA. PATRVM
NEMO. ME. LACRVMIS. DECORET
NEQVE. FVNERA. FLETV

FAXIT. CVR. VOLITO. VIVVS. PER
JORA. VIRVM

LAECA, cum ae, Porciae gentis cognomen: li-
bri ueteres, & nummus argenteus Antonij
Augustini, uiri doctissimi, Episcopi Allifani,
in quo est, M. PORCIVS. LAECA. &
alius ornatissimi, & eruditissimi iuuenis, Fran-
cisci Molini, itidem inscriptus.

LAELIUS, familia Romana, cum ae diphthon-
go. lapides Capitolini.

LAENA, cum ae, genus uestimenti. Festus,
Nonius, & libri ueteres.

LAENAS, cum ae, Popilliorum cognomen. la-
pides Capitolini.

LAETORIUS, cum ae, familia Romana. li-
bri ueteres. est & Pletorius, alia familia.

LAEVA, cum ae. Festus.

LAEVINVS, cum ae, cognomen Valeriae gen-
tis. libri ueteres.

LANVINVS. libri, & lapides.

Orthographiæ

M. Aur. Aug. lib. Agillo . septemtrioni
Pantomimo. sui. temporis. Sacerdoti
Synhodi. Apollinis. Parasito. Alumno
Faustinæ. Aug. producto. ab. Imp. M
Aurel. Commodo. Antonino. Pio. Feli-
ce. Augusto. ornamentis. decurionat
decreto. ordinis. exornato. &. allecto
inter. iuuenes. S. P. Q. R. Lanuinus.

LAPICIDINA, *malim scribere, quàm lapidi-
cina, cum a cadendis lapidibus dicatur: etsi in
Festo, lapidicina, scriptum uideo.*

LEAENA, *cum ae. diphthongo, a Græco
λέαινα.*

LETVM *sine diphthongo, & sine adspiratione .
placet enim Prisciani sententia, qui deducit a
leo, les, quo ueteres utebantur pro deleo,
quodd omnia mors delet. Appuleius quidam
grammaticus deducit a luo, ideoq. scribi uult
cum ae diphthongo: quod mihi non persua-
det. Varro, & Festus a Græco λίσθη, deri-
uatum putant. quod si ita est, cum adspiratio-
ne scribi debuit, quam in antiquissimis libris
non dum uidi: ideoq. Prisciani opinionem li-
benter sequor, assentientibus lapidibus. uide,
FECVNDVS.*

Ligurrio,

LIGURRIO, duplici rr. libri ueteres.

LIGVS, non Ligur, cognomen Aeliae gentis.
lapides Capitolini.

LITVS, unica t, Pierius ait scribendum, ex antiquis libris, & ex analogia, cum deducatur a lido, siue lino, & ex lapidibus.

Iam . datus . est . finis . uitae . iam . pauſſa
malorum

Vobis . quas . habet . hoc . gnatam . ma-
tremq. sepulcrum

Litore . Phocaico . pelagi . ui . exanimatas
Illic . unde . Tagus . & . nobile . flumen
Hiberus

Vorsum . ortus . uorsum . occasus . fuit
alter . & alter

Stagna . sub . Oceani . Tagus . & . Tyr-
rhenica . Hiberus

Sic . etenim . duxere : olim . primordia
parcae

Vide & ſequentem diſtionem .

LITTERAE, duplici tt. libri ueteres, Pand-
etæ Florentinae, & lapides.

Tu . quae . Tarpeio . coleris . uicina . tonanti
Voto-

Orthographiæ

- Votorū. uindex. semper. fortuna. meorū
Accipe. quae. pietas. ponit. siue. dona
merenti
Effigiem. nostri. conseruatiua. parentis.
Cuius. ne. taceat. memorandum. litte-
ra. nomen
Cæsius. hic. idēq̄. Titus primusq̄. uocatur
Qui. largæ. Cereris. messes. fruiturq̄
renatos
Digerit. in. pretiū. cui. cōstat. fama. fidesq̄
Aequi. diuitias. nectit. pudor. ire. per. altos
Consuetus. portus. cura. studioq̄. laboris
Litora. qui. praestat. fessis. tutissima
nautis
Notus. in. urbe. sacra. notus. quoq̄. fi-
nibus. illis
Quos. umber. solcare. solet. quos. Tu-
scus. arator
Omnibus. hic. annis. uotorū. more. suorū
Centenas. adiicit. numero. crescente
coronas
Fortunae. simulachra. colens. &. Apol-
linis. aras
Arcanumq̄. . . . quorū. cōsentit. in. illo
Maiestas. longae. promittēs. tēpora. uitae
Accipe. posteritas. quod. per. tua. fae-
cula. narres
Hoc. posuit. donum. quod. nec. sen-
tentia.

tentia. mortis

Viuere. nec. posuit. factorum. summa
potestas

Sed. populi. saluo. semper. rumore. ma-
nebit

LVCCEIVS, *duplici cc. libri, & lapides.*

L. L V C C E I O. L. F. T E R

H I B E R O

I I V I R O. I T E R. Q. Q. P A T R O N O

S A C E R D O T I. S A C R O R. S A V A D I O R

C V R. R. P. I N T E R A M N A T. L I R I N

E O R V N D. E T. P A T R O N O

I V D I C I. S E L E C T O

C A S S I N A T E S. P V B L. O B. M E R I T A. E I V S

D.

D.

LVCILIVS, *unica l. libri ueteres.*

LUSCINVS, *non Luscinus, ex Plinio lib. XI.
cap. XXXVII. & ex fastis Capitolinis.*

LVTATIVS, *non Luētatius, aut Luttatius, fa-
milia Romana. lapides Capitolini, & num-
mus argenteus Andreæ Lauretani, & alius
Alexandri Toti, sic inscripti, L. LVTAT.*

M

MP, *pro Manius, ueteres scribebant. prænomen
est,*

Orthographiæ

est, a mane deductum, ut a luce, Lucius: quo
usi sunt Valerij, Curij, Aemilij, Aquilij,
Otacilij, Pomponij, Iuventij, Manilij. num
mi duo argentei, alter Lauretani, alter Odo
ni, in quibus, M'. ACILIVS. I I I V I R
VALETV. & duo alij, alter Odoni, alter
vero Molini, sic inscripti, M'. CORDIVS.

MAECENAS, Cinciorum cognomen, cum ae
in prima syllaba. Græca cōsuetudo, & lapides.

PERMISSV. C

MAECENATIS

MAECIVS, cum c. libri, & lapides.

M. Maecio. Memmio. Furio. Dalburio
Caeciliano. Placido. v. c. Pontifici
maiori. auguri. publico. pr. Quiri
tium. xv viro. sacris. faciundis

MAENIVS, cum ae diphthongo. libri, Fe
stus, & lapides Capitolini.

MAEREO, tristior, cum ae. deducitur enim a
marceo, teste Varrone: quod antiqui libri con
firmant.

MAESIVS, cum ae. libri, & lapides.

L. Maesio.

L. Maesio. L. F. Pol. Rufo. proc. Aug.
trib. mil. leg. xv. Apollinaris. trib. con.
mil. Ital. uolunt. quaest. in Syria
praef. Fabrum

MALLEOLVS, gemina ll, cognomen Pu-
bliciorum. lapides Capitolini, et alij. uide,
CLOACA.

MANILIVS, familia R, lapides Capitolini.

MANLIVS. lapides Capitolini, et alij. uide,
SILVANVS.

MALLIVS, duplici ll. libri, & lapides.

Ab. Colonia. deducta. anno. xc. N. Fu-
fidio. N. F. M. Pullio. duo. uir. P. Ru-
tilio. Cn. Mallio. cos. operum. lex. i i

MARCIVS, non Martius, familia. lapi-
des Capitolini, & alij. uide, ARRVTIVS,
CAERELLIVS, CATIVS, CARVS:
& duo nūmi argentei Andreae Lauretani, sic
inscripti, MARCIA. OTACIL. SE-
VERA. AVG. & alius Alexandri Toti, in
quo est, Q. MARC. LIBO. & alter
aereus Rinaldi Odoni, qui sic habet ab uno late

Orthographiæ

re, MARCIANA. AVGVSTA. ab altero uero, FELICITAS. SAECVLI. et, Marcus uates, in antiquis libris semper cum c. Nam, quòd Cicero in oratione pro Balbo scripsit, Veterem illam speciem fæderis Martiani semper omni sanctiorem Marte duxerunt: in eo ad pronuntians potius, quàm ad scribendi consuetudinem spectauit: cum inter Marcianum, & Martem similitudo quædam sit, & quasi a Marte Marcianum deductum esse uideatur: cum, re uera, a Marcus, Marcus deriuatum sit, ut a Quinto, Quintilius; a Tito, Titius; a Manio Manilius: & alia nomina non pauca, a prænominibus deducta.

MATHO, non Mato, Pomponiorum cognomen. lapides Capitolini.

MEMMIVS, duplici mm. libri, & lapides. uide **MAECIVS**. Et nummi argentei duo Andreae Lauretani, quorum alter, **C. MEMMIVS. IMP.** alter uero, **C. MEMMIVS. C. F. QVIRINVS. MEMMIVS. AED. CERIALIA. PREIMVS. FECIT.** & duo alij Aloysij Mondellæ, in quibus est, **L. MEMMIVS. GAL.** item duo Matthei Forerij, & Ioannis Mariæ sculptoris, itidem inscripti.

Messalla,

MESSALLA, geminall, cognomen *Vaerio-*
rum, a *Messana* urbe capta. *Macrobius lib. i.*
Saturn. & lapides *Capitolini*.

METIVS, unica t, ex *Horatij arte Poetica*.
Mettius autem, duplici t t, ex nummo argen-
 teo *Rinaldi Odoni*, sic inscripto, **METTIVS**.

MINVCIVS, cum c, familia *Romana*. lapides
Capitolini, et alij. uide, **HANNIBAL**. suffra-
 gatur & *Græca* consuetudo, nummusq. ar-
 genteus *Aloysij Mondellæ*, sic inscriptus,
MINVCI. C. F. ARGVRINI.

MISTVS, non mixtus, a themate *misceo*, *mi-*
scui, *mistum*, ex *Prisciano*: nec desunt uete-
 rum librorum exempla.

MOECHOR, cum oe. libri, & *Græca* con-
 suetudo.

MOESIA, prouincia, cum oe. lapides. uide,
ACCIVS.

MONVMENTVM, non monimentum, ut do-
 cumentum, emolumentuu. libri, & lapi-
 des. uide, **HERES**, **TVSCIA**.

Orthographiæ

MVCIVS, non Mutius. lapides Capitolini, et
Græca consuetudo.

MVLTA, an mulcta scribendum sit, si etymo-
logiam sequimur, obscurum: cum, ut ait Gel-
lius, Sabinum uerbum sit: ego assentior do-
ctissimis uiris, qui Multa, libentius quàm
Mulcta, scribunt: cum quibus consentiunt li-
bri ueteres, & lapides. uide, CLOACA.

MVMMIVS, familia Romana, gemina mm.
lapides Capitolini.

MVNATIVS, cū t, familia Romana. libri, la-
pides Capitolini, et alij. uide, BRITANNIA.

MVRENA, sine diphthongo, cognomen Lici-
niæ gentis. libri ueteres, Græca consuetudo,
& lapides Capitolini.

N

NAEVIVS, cum ac. libri, & lapides. uide,
HERES.

NAVTIVS, cum t, familia Romana. lapides
Capitolini.

NE dum, *separatim scribo. quia, sicut nō mul-
ti, nō nulli, & non nihil, separatim scribimus,
sic reliqua uidentur scribenda, non nunquam,
nihil dum, non dum, nec dum, ne dum.*

NEFAS, & *similia, cum f. lapides. uide,
GOTHI.*

NEGLIGO, *placet, non, ut in antiquis pleris-
que libris, neglego, aut, neclego. dicimus
enim, colligo, deligo, & similia.*

NEGOTIVM, *cum t. componitur enim ab o-
tium. libri, & lapides.*

.
C I V I V M . R O M A N O R V M
Q V I . M I T Y L E N I S . N E G O T I A N T V R
M . T I T I O . M . F . P R O C O S . P R A E F
C L A S S I S . C O S . D E S I G . P A T R O N O
H O N O R I S . C A V S S A

NON dum, *disiunctum scriberem. quod signi-
ficare uidetur Cicero in proæmio librorum de
inuentione, his uerbis: Non dum diuinæ reli-
gionis, non humani officij ratio colebatur.*

NVM MVS, *duplici mm. libri ueteres, & pro-
logus Plautinæ fabulæ Trinummus.*

Orthographiæ

NUNTIIVS, cum t. libri, & Festus.

O

OBSCENVS, sine diphthongo. deducitur enim a scena, quam Græci οἰκνῆν.

ONVS, sine adspiratione. libri ueteres: quam non nulli libri, bonus cum h: & Varro dictum putat, honos, ab honesto honere; et honestus, quia honeratus. Pontanus, & Gellius lib. II. cap. III. cum h scribendum censuerunt. in hoc lapides sequor, & consuetudinem, cui seruire Orthographiam, Quinctilianus lib. I. instit. orat. sic scriptum reliquit: Orthographia consuetudini seruit: ideoq. sæpe mutata est. Et Victorinus Afer in libello de Orthogr. sic: Antiquitatem posterior consuetudo uincit. Vide, CLOACA.

OPORTET, unica p. libri ueteres.

OPORTVNE, unica p. Festus, & libri ueteres.

OPPERIOR, duplici pp. Festus, & libri.

OSTIUM, sine adspiratione. libri ueteres.

Otacilius

OTACILIUS, non *Ottacilius*, aut *Octacilius*, familia Romana. lapides Capitolini, & duo nummi argentei *Andreæ Lauretani*, aliusque *creus Rinaldi Odoni*, sic inscripti, **MARCIA.**

OTACIL. SEVERA. AVG.

OTIVM, cum t. libri ueteres, & Q. *Papirius grammaticus* plane his uerbis: In his syllabis sonus litteræ ζ immixtus inueniri tantum potest, quæ constant t & i, & eas sequitur uocalis qualibet, ut *Tatius*, *otia*, *iustitia*, & similia. Cuius ego sententiam sequor libentius, quàm eorum, qui, *Induciæ*, & *ocium*, cum c scribunt, *Donati* auctoritate adducti. eum enim scripsisse dicunt, *Induciæ*, quòd inde *ocium*. quod non affirmo. potuit enim et, *Indutiæ*, quòd inde *otium*. quod sententiam meam confirmare uideretur.

P

PAEDUCEVS, scribo, non *Peduceus*, aut *Peduceius*. lapides.

**MEMORIAE. CLA. FEM. L. PEDUCEAE
IULIANAE. MORIB. NATAL. AC. PVP
PRISCIS. INLVSTRIBVS. Q. VE. FE-
MI. COMPARANDA. Q. VAE. VIXIT**

Orthographiæ

ANNOS. XIII. D. XLVII. CVM
MARITO. FECIT. ME. V. D. XX
L. NONIVS. VER.

PAENE, pro fere, cum ae, & sine accentu. libri ueteres, & lapides omnes. eiusmodi sunt, fere, sane, ferme, profecto, & similia, quæ sine accentu, ex antiqua consuetudine, scribo.

PAENITET, cum ae. libri ueteres.

PAENURIA, cum ae. libri ueteres, & analogia, quod pene urat.

PAPIRIVS, non Papyrius. lapides Capitolini.

PAPVS, unica p, cognomen Aemiliorum. lapides Capitolini.

PARICIDA, unica r. libri ueteres.

PARILIA, & Palilia, dicitur, a Pale, pastorum dea, l in r mutata: ut Clustumina tribus, & Crustumina. Victorinus Afer, Palilia, dicendum negat, & a pario deducit. quem sequor, assentiente etiam kalendario uetere Romano, cum patris epistolis impresso.

PATRICIVS, cum c. libri, Græca consuetudo,
& lapides.

**Cn. Domitio. Sex. F. Afro. Titio. Mar-
cello. Curino. Lucano. cos. pro. cos.
prouinciae. Africae. legato. eiusdem
prouinciae. T. ui. fratris. sui. septem-
uiro. Epulonum. praetori. legato. pro
uinciae. Afr. Imp. Caesar. Aug. praef
auxiliorum. omnium. aduersus. Ger-
manos. donato. ab. Imp. Vespasiano
Aug. & T. Cæsare. Aug. F. coronis
murali. uallari. aureis. hattis. puris
III. uexillis. II. adlecto. inter. patri-
cios. praetori. tr. pl. quaest. pro. praet
prouinciae. Afric. mil. leg. v. Claud
IIII uir. uiarum. curandarum. patrono**

PAVLLVM, & paullulum, ll geminata, ut sen-
sit Terentius Scaurus in libello de Orthogra-
phia, cuius hæc sunt uerba: Sine dubio pec-
cant, qui, paulum, & paululum, per unum
l scribunt, cum alioqui prima positio eius du-
plici hac littera enuntietur, pollum, & posil-
lum. Ego, paullum a parum deductum puto,
per diminutionem. libri, & lapides.

**HOSPES. QVOD. DEICO. PAVLLVM
EST. ASTA. AC. PELLICE**

Orthographiæ

PAVLLVS, ll *geminata*, cognomen *Aemiliae* gentis. lapides *Capitolini*, & alij. uide, ANNAEVS. et nummus argenteus *Andreae Laurentani*, & alius *Aloysii Mondellæ*, in quibus est, PAVLLVS. LEPIDVS. CONCORDIA. PAVLLVS. TER.

PEDIVS, non *Pædius*, familia *Romana*. libri, poeta, lapides *Capitolini*, & alij.

PENITVS, non *penitus*, ut uideo scriptum esse in quibusdam antiquis libris. poeta enim primam corripunt.

PENNVS, duplici *nn*, cognomen *Iuliae* gentis. libri ueteres, & lapides *Capitolini*.

PERPERNA, non *Perpenna*, cognomen familiae *Romanæ*. lapides *Capitolini*, & alij.

D I S. M A N I B V S

S E X T I. P E R P E R N A E

F I R M I

V I X I. Q V E M A D M O D V M. V O L V I

Q V A R E. M O R T V V S

S I M. N E S C I O

PETILLIVS, ll *geminata*, familia *Romana*.
lapi-

lapides Capitolini, & nummi duo argentei Andrea Lauretani, aliusq. Rinaldi Odoni, sic inscripti, L. PETILLIVS. CAPITOLINVS.

PETTIVS, duplici tt. lapides.

N. PETTIO. N. F.
 GAL. RVFO
 IIVIRO. Q. ALIMENT
 CVR. PEC. PVBLICAE
 CVRATORI. FRVMENT
 CVLTORES. IOVIS
 OB. MERITA. EIVS
 L. D. D. D

*PIRÆEVS, cum ae diphthongo in secunda syl
 laba. Græca consuetudo.*

*PLAETORIVS, cum ae, familia Romana. li-
 bri, et lapides.*

IOVI. CONSERVATORI. ET. IVNO-
 NI. SANCTAE. SACRVM
 C. PLAETORIVS. C. F. STEL. PHOE-
 BVS. VIVIR. AVGVSTAL
 SODAL. TRAIANAL. ET. HADRIA-
 NAL. IIIIVIR. QVINQVEN

PA-

Orthographiæ

PATR. IUVEN. TREBVL. MVTVST
VOT. SOL. LIB. MER

item quattuor nummi argentei Andreae Lauretani, quorum alter, M. PLAETORIVS CEST. IMP. secundus, M. PLAETORIVS AED. CVR. EX. S. C. tertius, M. PLAETORIVS. CEST. EX. S. C. quartus, et ultimus, M. PLAETORIVS. M. F. AED. CVR. & alius Matthæi Forerij, cum iisdem litteris.

PLANCIANVS, *cum c, deductum a Plancia gente. nummus argenteus Andreae Lauretani, sic inscriptus, C. N. PLANCIAN AED. CVR.*

PLAVTIVS, *cum t, familia Romana. libri, & lapides Capitolini, et nummi duo argentei Andreae Lauretani, quorum alter, A. PLAVTIVS. AED. CVR. EX. S. C. alter, L. PLAVTIVS. et alius Io. Mariæ Sculptoris, sic inscriptus, C. PLAVTIVS. PLANCVS. et alius Matthæi Forerij, cum his litteris, A. PLAVTIVS. AED. CVR. EX. S. C.*

POENA, *cum oe scribo, ex quibusdam antiquis libris, et lapidibus, Græcâq. cōsuetudine.*
Licet.

Licet. formam. dispositionis. acta. con-
 tineant. ad. fidem. tamen. gestorum.
 plenius. memoriae. tradendam. fabu-
 lam: placuit. adfigi: quae. publicaret
 ordinem. rerum. quom. Suarios. ui-
 deremus. damnis. adfectos. et. eos
 etiam. ordines. qui. Suariam. faciunt
 prouidimus. his. leuamen. ex. titulo
 canonico. uinario. ut. uiginti quinque
 millia. amphorum. annua. consequan-
 tur. sub. ea. diuisione. ut. duæ. partes
 Suariis. tertia. uero. his. ordinibus
 sufficiat. qui. Suariam. recognoscunt
 ita. ut. iidem. ordines. iuxta. consue-
 tudinem. tam. proprium. quod. ap-
 pellatur. quam. annonis. exsoluant
 et. moderatione. adhibita. perinde. a
 possessore. suscipiant. atque. accipere
 sunt. soliti. antiquo. more. praeunte
 interdicens. ne. inormia. illa. in-
 debitaque. praestentur. quae. tam. tri-
 bunus. quam. patroni. diuersi. et. ua-
 ria. consequerentur. officia. contra
 quod. interdictum. si. qui. ausi. fuerint
 de. communi. largiri. et. scribae. qui
 dem. caeterique: poenae. subiaceant

POENI, cum oe. lapides Capitolini.

Pate-

Orthographiæ

POETELIVS, cum oe. lapides Capitolini,
& alij.

POLLA, duplici ll, deductum a Paula. libri
ueteres.

POLLIO, ll geminata, cognomen Asiniæ gen-
tis. lapides.

L. IVNIO. L. F. SABATI-
NA. POLLIONI. AV-
ROMATARIO. A. VIC
PVBLIC. VIX. ANN
XLVIII

L. IVNIVS. L. F. SYN-
AVIVS. AROMAT
FRATRI. OPTIMO. PIENTIS-
SIMO. FEC

POMERIVM, sine diphthongo. libri, & lapi-
des. uide, AVCTOR.

POPILLIVS, ll geminata. lapides Capitoli-
ni, & alij.

POPPLICOLA, non Publicola, P. Valerij cogno-
men. lapides Capitolini. Liuius etiam lib. II.
huius pronominis causam ponit, quasi a popu-
lo coleretur.

Pop-

POPPAEVS, gemina pp, & cum ae diphthongo. libri, & lapides Capitolini.

PORCIVS, cum c, familia Romana, a porco; ut ab asino, Asinius; ab oue, Ouius; a gallo, Gallius. libri, lapides Capitolini, & alij: & nummus argenteus Antonij Augustini, & alius Francisci Molini, sic inscripti, M. PORCIVS. LAECA.

POSTVMIVS, familia, & Postumus, cognomen, sine adspiratione, contra etymologiam. lapides Capitolini, & alij. uide, CONIVX. & nummi tres argentei Andreæ Lauretani, quorum alter, POSTVMIVS. Q. F. AVG. alter, A. POSTVMIVS. COS. & alius Matthæi Forerij, & duo Rinaldi Odoni, itidem inscripti. tertius Lauretani, in quo est, A. POSTVMIVS. A. F. ALBINVS BRVTI. F. COS.

PRAESERTIM, cum ae. libri ueteres.

PRAEMEFERO, praesefers, praesefert, unica dictione scribo: quanquam ex tribus componatur. usu enim in unam transit: sicuti quemadmodum, quamobrem, & similia.

Prensus,

Orthographiæ

PRENSVS, non prehensus, Terentius Scaurus præcipit scribendum: quòd deducatur a prendo, non prehendendo.

PRO, sine adspiratione: ut, Pro Iupiter. Festus.

PROCONSUL, unico uerbo scribendum, licet existimare; cum Suetonius, et Plinius, Proconsulatus; Gellius, Proconsulare, unico uerbo dixerint. Veteres contrahebant, **PROCOS**. itaq. scriptum in lapidibus Capitolinis, et alijs, animaduerti. quæ scribendi ratio molestas grammaticorum quæstiones uitabat. librarij postea, alij, proconsul, uariatis casibus, alij semper, Pro consule, prodixerunt. ego libenter antiquorum consuetudinem imitarer; ne cum alterutra parte, sui quasi iuris possessionem tenente, litigare necesse habeam. quòd si alterutram ad partem cogar inclinare, libentius scripserim, Proconsul, proconsulis, proconsuli, et quæ sequuntur. in quo me ualde mouet similitudo, cum, abnepos, & pronepos, non, ab nepote, uel, pro nepote, omnes dicant. quòd si hoc conceditur, (nec dissentire quenquam uideo) ualeat eadem ratio in proconsul, & proprator, & similibus. Veteres autem non modo, **PROCOS**. sed etiam, **P. Q.** Pro, Populusque, separatim scribebant:

bant: quod nos unico uerbo scribere omnes consueuimus. Nec me mouet exemplum illud in oratione, ut opinor, pro lege Manilia, cum L. Philippo dixit, se mittere Pompeium ad bellum Mithridaticum, non pro consule, sed pro consulibus. respexit enim ad originem compositionis, & ad significationem nominis, non ad usum scribendi, aut loquendi.

PROCILIUS, non Porcilius. libri, & nummus argenteus Aloysij Mondellæ, in quo est, L. PROCILI, F.

PROELIUM, cum oe. lapides Capitolini, et alij. apud Festum tamen cum ae. sed Capitolinis lapidibus in hoc magis tribuo.

PROSCENIUM, sine diphthongo. deducitur enim a scena.

PUBLICIUS, & Poblicius, in antiquis lapidibus inuenio: cum tamen, eandem significari gentem, minime dubitem. sed, quia ueteres, primum, Poblus, deinde, Publius, hinc & Poblicius, & Publicius, deducta sunt. lapides Capitolini, & nummus argenteus Io. Andreae Aueroldi, & alius Io. Mariæ Sculptoris, & alius Matthæi Forerij, & alius Alexandri To

Orthographiæ

ti, Poblilius, habent. mihi posterior consuetudo, quæ suauitatem in pronuntiando quæsiuit, magis placet: quam confirmat nummus argenteus Andreae Lauretani, & lapides.

A T T I A E . F O R T V N A T A E

P V B L I C I V S

C O N I V G I . I N C O M P A R A B

P V B L I L I V S, non, Poblilius, familia. lapides Capitolini, et alij: etsi ijdem lapides paullo post, P O B L I L I V S, habeant.

Q

Q. scribebant ueteres, cum copulantes particulam, que significarent: quod & lapides Capitolini, qui et, que producte habent, disiunctam utranque ab antecedenti uerbo: et alij plane testantur. uide, ARR V N T I V S, CA E R V L E V S, C A T I V S, C L O A C A, C O N I V X, C O N S V M O, H E C A T E, L I T V S, P A E D V C E V S, Q V A T T V O R, S I L V A N V S, S O B O L E S, T I R O, V E T T I V S.

Q V A M O B R E M, quemadmodum, sicut, sicuti, uelut, ueluti, quamprimum, quamplurimum, quamplures, quandoctissimus, perbelle, perdocte,

docte, admodum, propterea, & similia unica dictione scribo: quæ, cum sint composita, usu tamen in unam naturam coierunt. libri, & lapides.

QUATTUOR, duplici tt. libri, & lapides.

Priscus. manumissus. ad. consilium. procuratorio. nom. apud. Domitianum in. secundum. cos. exercuit. decurias duas. Victoria. consulares. C. Cornelio. Prisco. F. habenti. equum. publicum. Cornelie. Zosimæ. matris eius. habentibus. quattuor. liberorum. beneficio. Caesaris. libertis. libertabus. posterisq. suis. eorumque

QUIDQUID, & quidquam, non quicquid, aut quicquam. dicimus enim, quodque, & quidque. quanquam uideo etiam in uerbo, acquiro d in c mutari. Sed hæc non satis firma ratio uidetur: cum scriptum etiam in antiquissimis monumentis animaduertentim, acquiro: etsi, acquiro, scribam. Accedit illa ratio, quod in quisquis, a quo quidquid deducitur, nullam litteram mutamus. nec dici potest in quidquid, ideo mutari d in c, ut pronuntiatio leniatur. nam mihi quidem sonus aliquanto aspe

Orthographiæ

rrior uidetur in quicquid, quàm in quidquid.
confirmant nostram opinionem Quintilianus,
libri, & lapides.

QVINCTVS, Quintius, Quintilius, Quin-
tilianus, & Quintilis, cum Et, scribo, se-
cutus lapides Capitolinos, et alios. etsi quidam
lapides sine c. admonet enim etymologia, ut
quemadmodum a relinquo; relictus; a coquo
coctus; sic a quinque, quintus; deriuemus.

QVO MODO, & quoquo modo, & similia,
quis dubitet separatim scribenda esse? sicuti
etiam scribitur, quodam modo. eiusdem ge-
neris sunt, si quis, prius quàm, postea quàm,
ante quàm, iam pridem, iam dudum, iam
diu, hoc est, id est, propterea quod. quod li-
bri, & lapides confirmare uidentur: uide,
CLOACA.

QVOTIDIE, quod componitur ex quoto die,
cur non scribam cum antiquis? Quintilianus
enim etate sua cotidie dictum significat. uerum
in hoc uetustiore consuetudinem magis pro-
bo. alioqui, ut, cotidie, sic et dicendum esset,
cotannis. quod ineptum & contra consuetu-
dinem esset.

Religio,

R

RELIGIO, unica l. *Festus, & lapides. uide, CLOACA. poetæ addunt l, ut producat*
prima syllaba, quæ breuis natura est.

RELIQUIAE, unica l. *fit enim a reliquo. poetæ addunt l, ut prima syllaba producat*
ur. alioqui locum in carmine non haberet. lapides.
TROPHIMIANVS. RELIQUIAE. PVE
RI. QVONIAM. PHRYGII. PASTO-
RIS. VIXIT. ANNIS. DVODECIBS.
SENIS. NAM TERTIVM. ABSTV-
LIT. ILLVM.

REPREHENDO, sine diphthongo, cum adspi-
ratione, contra ueteres libros. corripitur enim
in secunda syllaba a pud poetas.

RETVLIT, in soluta oratione: *Rettulit, in*
carmine. nam natura sua, cum deducatur a
re sero, facit retuli. sed poetæ addunt t, ad
producendam primam syllabam, sicut addunt
l in Relligio, & Reliquie. Rettulit tamen
duplici tt, est in Capitolino Marcelli triūpho.

RHATI, populi, cum æ diphthongo. libri
Græci.

Orthographiæ

ROMILIUS, non *Romulius*, familia Romana. libri ueteres.

RUFVS, *Rufinus*, & *Rufinianus*, unica f. lapides. uide, **MARSIUS**, **PETTIUS**, **SILVANVS**, & sex nummi argentei *Andreae Lauretani*. in primo est, **RUFVS III VIR.** in secundo, **RUFVS.** in tertio, **RUFVS. S. C.** in quarto, **Q. POM. RUFVS. COS.** in quinto, **Q. POMPEIUS. RUFVS. COS.** in sexto, **L. SERVILIUS. RUFVS.** et tres item argentei *Rinaldi Odoni*, duo sic inscripti, **RUFVS. III VIR.** tertius autem, **Q. POMPEI. Q. F. RUFVS. COS.**

S

SAECVLVM, cum *ae.* nummus æreus *Rinaldi Odoni*, sic inscriptus ab uno latere, **MARCIA NA. AVGVSTA.** ab altero uero, **FELICITAS. SAECVLI.** *Festus*, & lapides.

Cloeliae: **Claudianae**. v. v. **Maximae** a. diis. electae. merito. quam. sibi. talem. antistitem. numen. uestae. reseruare. uoluit. **Cloelia**. **Neruiana**. soror cum. **Pierio**. coniuge. ac. liberis. suis orantes. ut. per. tot. saecula. facere. dii permittant

Vide

Vide etiam, LITTERAE.

Quidam a sequendo deduxerunt, quòd sequatur se, atque in se reuoluatur. Varro a sene deriuat, quòd longissimum spatium senescendorum hominum id putauerunt. utrocunque modo corripit syllabam necesse uidebatur. ideo ueteres addiderunt a, ut fieret diphthongus.

SALLIUS, duplici ll. lapides. uide, TYTELLARIUS.

SALLUSTIUS, ll geminata. libri, & lapides.

Genio. Coeli. Herodian. praegustator diui. Augusti. idem. postea. Villicus. in hortis. Sallustianis. decessit. non. Augustis. M. Cocceio. Nerua. C. Vibio Rufino. cos. Iulia. prima. patrono. suo

SCAEVOLA, non Scauola, Mucia gentis cognomen. lapides Capitolini.

SCENA, sine diphthongo. libri, & Graeca consuetudo.

SEPTEMTRIO, cum m, non cum n. libri, & lapides. uide, LANVINUS.

Orthographiæ

SEPULCRVM, sine adspiratione: fit enim a supino sepultum, sepulcrum: ut a simulatum fit simulacrum: ab inuolutum inuolucrum: a fultum fulcrum: a lauatum lauacrum: ab ambulatum ambulacrum, mutata t in c, & addita r. sunt omnino lapides, libri, Gellius, Pontanus, & Georgius Valla, qui aliter senserunt: sed aperta nimis etymologia est: & Seruius in III. Georg. ait, ueteres scripsisse, sepulchrũ; post, abiectam esse adspirationem. eius uerba sunt hæc: Tria ueteres habebant nomina, in quibus c litteram sequeretur adspiratio, sepulchrum, orchus, pulcher: e quibus pulcher tantum hodie recipit adspirationem: Quid aperitius? nec tamen desunt lapides, in quibus sine adspiratione scriptum sit. uide, LITVS.

SEQVUNTUR, non, ut quidam libri, & lapides, secuntur. dicimus enim, sequor, & sequens, & sequela: in supino tamen, secutum, uitandæ asperitatis gratia.

SERRANVS, duplici rr, Atiliorum cognomē: etsi deducatur a serendo. lapides Capitolini.

SESTIVS, non Sextius, cum est patricia familia. lapides Capitoli, & nummus argenteus Andreæ Lauretani, in quo est, L. SESTIANVS. PRO. QV.

S E X T I L I S, mensis, non Sestilis, lapides
Capitolini.

S E X T I L I V S, non Sestilius, familia Ro-
mana. lapides.

Sofronia: O. L. tertia. sibi. & P. Sextilio
primo. haruspici. seuiro. Aquini. &
suis. in fr. P. XII. in. agr. P. XII.

S E X T I V S, non Sestius, cum est plebeia fami-
lia. lapides Capitolini, & Græca consuetudo.

S I C A, familia Romana, unica c. libri ue-
teres.

S I D E R A, non sydera. libri ueteres, & etymo-
logia, deducitur enim, ut arbitror, ab insi-
dendo: et lapides. uide, **CONIVX**.

S I G I L L A T I M, non singillatim, a sigillum. li-
bri ueteres.

S I L A N V S, non Syllanus, cognomen Iuniorum.
libri, & lapides Capitolini: & duo nummi ar-
gentei, unus *Andreae Lauretani*, alter *Alexandri Toti*, sic inscripti, **D. S I L A N V S**
L. F. XXIX.

Silua,

Orthographiæ

SILVA, cum *i*, non cum *y*. omnis antiquitas.
Alij scribunt cum y, deducentes a Græco, ὕλη:
contra libros, lapidesq. omnes

CASTR. PRAET

L. SILVINI

HELPIDIANI

SILVANVS, cognomen *Plautiorum*. libri ue-
teres, & lapides.

Fl. Maniliae. v. v. Max. cuius. egregiam
sanctimoniam. &. uenerabilem. mo-
rum. disciplinam. in. Deos. quoque
peruigilem. administrationem. sena-
rus. laudando. comprobauit. Aemi-
lius. frater. et. Rufinus. frater. et. Fla-
uii. Siluanus. Eireneus. sororis. filii. a
militis. ob. eximiam. erga. se. pieta-
tem. praestantiam. que

SIMILLIMVS, gemina *ll*, ut *syllaba produca-*
tur. alioqui enim corriperetur. poetæ.

SINCERVS, cum *i*, non cum *y*. libri ueteres.

SIQVIDEM, coniuictum scribo. quod indicat
Ouidij uersus,

Quæ

Quæ mihi uentura est, siquidē est uētura senectus.

Nam si, cum non est compositum, produciur. eiusdem generis sunt, quare, quamobrem, postea, propterea, ideo, sanequam, ualdequam, præterquam, quilibet, quiuis, & similia.

S O B O L E S, largior consuetudini, auribus indulgenti, cui & Cicero ipse plurimum tribuit, ut in Oratore legimus: licet antiquiores libri habeant, suboles, & cum libris lapides aliquot consentiant: ut omittam satis apertam compositionem, ex sub, & olesco.

Difficilis. quondam. dominis. parere. serenis.

Iussus. & . extinctis. palmam: portare: tyrannis

Omnia: Theodosio. cedunt. soboliq̄ perenni

Ter. denis. sic. uictus. ego. domitusq̄. diebus

Iudice. sub. Proclo. sum: . . . S. ad auras

S O L I C I T U S, unica l. libri, lapides. uide, **EPISTOLA**. *Festus. quod, sollicitare, sit solo citare, id est ex suo loco mouere. &, quia prima syllaba, ut in solum, breuis erat,*

Orthographiæ

erat, ideo poetæ addiderunt l, ut in Relligio,
Reliquiæ, & Rettulit.

SOLLEMNE, non solenne habent libri, Fe-
stus, & lapides. uide, BAETHICA. Ana-
logia solenne uidetur probare. est enim a solo
anno: & perenne dicimus, non peremne:
quod itidem ab anno componitur. in hoc tamē
plus antiquitati demus, quàm analogiæ.

SOLLERS, duplici ll. libri ueteres.

SOLLISTIMVM, duplici ll. libri, & Festus.

SPIRITALIS, non spiritualis. libri ueteres.

SQVALEO, unica l, a squama deductum. libri
ueteres.

SQVAMA, unica m. libri ueteres.

SVFENAS, unica f. nummi duo argentei, unus
Andreae Lauretani, alter Matthæi Forerij,
sic inscripti, SVFENAS. S. C.

SVELA, non Sylla, habent lapides Capitolini.
posterior tamen consuetudo, ut ego arbitror
Sylla maluit, ut etiam friges, non fruges, &
simi-

similia: de qua & Cicero in Oratore.

SULPICIVS, cum c. libri ueteres, Græca consuetudo, lapides Capitolini, & alij: & numerus argenteus Aloysii Mondella, sic inscriptus, C. SULPICI. C. F.

SYPELLEX, unica p. libri ueteres, & poeta, qui primam corripunt.

SUPREMVVS, unica p. prima enim apud poetas corripitur.

SYNHODVS, cum y, et adspiratione, a Græco, ut Methodus. lapides. uide, LANVINVS.

TAEDET, cum ae. libri ueteres.

TENSA, sine adspiratione. Festus, & Pedianus, qui deducit a tendendo.

TENTO, non tempto, ex analogia. frequentatiuum enim est a teneo. in quo dissentio a quibusdam antiquis libris, sicut & ab ijs, qui, Sepulchrum.

Orthographiæ

TERCENTVM, non trecentum, et similia libentius scriberem, ratione habita compositionis.

THESAURVS, deductum a Græco, θησαυρός, perspicue constat: itaque quibusdam libris nõ assentior, in quibus uideo scriptum esse, *Thesaurus*. de quo etiã diximus in uerbo, *Quoties*.

THORIVS, cum adspiratione. nummus argenteus Alexandri Toti, in quo est, **L. THORIVS. BALBUS. I. S. M. R.** & alius *Rinaldi Odoni*, itidem inscriptus.

TLLIVS Cimber, percussor Cæsaris, non *Tullius*: libri ueteres, & Græca consuetudo.

TINGVO, non tingo, unde extinguo. libri ueteres.

TIRO, non tyro; nouus miles. libri, et lapides.

Iussu. mandatuue. P. R. cos. Imp. trib mil. Tiron. commiliton. armate. quisquis. es. manipulariae. ue. centurio turmae. ue. legionariae: hic. sistito uexillum. finito. arma. deponito. nec citra. hunc. amnem. Rubiconem. signa. arma. exercitum. commeatum

ue

ue . traducito . si quis . ergo . huiusce
iusionis . aduersus . praecepta . fece-
rit . adiudicatus . esto . hostis . P . R . ac
si . contra . patriam . arma . tulerit . pe-
natesq . e . sacris . penetralibus . aspor-
tauerit . S . P . Q . R . sanctio . plebisci-
ti ultra . hos . fines . arma . ac
signa . proferre . liceat . nemini .

TITIUS, cum t. lapides; uide, **PATRICIUS**.

TRANSFERO, et deriuata, cum ns scribo, ra-
tione habita compositionis, & ueterum libro-
rum auctoritate .

TRIVMPHO, cum ph, non cum f, ut quidam
putant. Festus, Cicero, libri, & lapides. ui-
de, **ANNAEVS**, **HANNIBAL**, **TUTEL-
LARIUS**.

TUSCIA, sine adspiratione . libri , & lapides .

Betitio . perpetuo . Arzygio . V . C . con-
sulari . Tusciae . et . Vmbr . ob . singula-
ria . eius . erga . prouinciales . benefi-
cia . & . ob . moderationem . pro . do-
cumento . etiam . posteris . relinquen-
dam . aeternam . statuae . monumen-
tum .

Orthographiæ
tum Tusci. et. Umbri. patrono. præ-
stantissimo. collocarunt.

TUTELLARIUS. libri, & lapides.

C. Sallio. Aristacneto. V. C. septemui-
ro. Epulonum. sodali. Augustali. iu-
ridico. per. Picenum. & Apuliam. cu-
ratori. uiarum. Aureliae. Corneliae
triumphalis. praetori. K. Tutellatio
quaestori. designato. et. eodem. an-
no ad. aedilitatem. promotus. Xuiro
Stilitib. iudican. oratori. maximo. de-
curiones. et. plebs. coloniae. Ascula-
norum. Anconitanorum. propter. hu-
manitatem. abstinentiam. efficaciam

TYRANNVS. Festus, libri, & lapides. uide
GOTHI, & SOBOLES.

V

VALETUDO, dixerim libentius, quàm uali-
tudo, contra analogiam, et ueteres libros. ui-
deo enim Horatium in Sermonibus dixisse, Du-
ra ualetudo, producta secunda syllaba: quæ, si
ualitudo dicas, breuis erit. uerisimile igitur
est, alios, ualitudo, alios, ualetudo, pro-
nuntiasse,

nuntiasse, in quibus *Horatium*, fortasse duplici supino ualitum, & ualetum: ut ab oleo, olitum, & oletum: unde obsoletum, exoletum. potest enim, ut a duplici præterito, olui, & oleui, factum est duplex supinum olitū, & oletum, itidem fuisse a ualeo duplex præteritum; ualui, unde ualitum; & ualeui, unde ualetum, ex quo ualetudo. nummus quidem argenteus *Andræ Lauretani*, & alius *Rinaldi Odoni* sic habent, **M. ACILIVS. III. VIR. VALETIV.**

VARVS, unica r. nummi argentei tres *Andræ Lauretani* & unus *Matthæi Forerij*, sic inscripti, **C. VIBIVS. VARVS.** etsi *Victorinus Afer*, antiquus grammaticus, aliter senti at.

VATTIVS, duplici tt scribo, ex *Victorini* sententia.

VENEO, pro uendo, sine diphthongo. ex *Pandectis Florentinis*.

VETTIVS, duplici tt. lapides.

L. VETTIO. SYNTROPHO. RELIGIOSO. A. MATRE: MAGNA. CAPILLATO

G

VET-

Orthographiæ

VETTIA . AMOR . DE . SVO . FACIT . PO-
STERIS . QVE . BORVM

VERRUCOSSVS , duplici rr , & duplici ss ,
ut Imperioffus . lapides Capitolini .

VICENSIMVS , nunquam scribo , sed uice-
simus , tricesimus , & similia .

VINDICO , non uendico . libri , Festus , Pan-
dektæ Florentinæ , analogia . dicimus enim
uindex , non , uendex . & lapides :

VIRDVMARVS , non Viridomarus , Ger-
manorum dux , a M . Claudio ad Clastidium
interfectus . lapides Capitolini .

VIRGILIVS , malo , quàm Vergilius . ex uer-
su Calui , ueteris poetæ :

Et uates , cui uirga dedit memorabile
nomen .

Quanquam crediderim non fuisse hoc pro-
prium poetæ nomen , sed ortum esse ex Vir-
gilia familia , satis nota , omnesq . maiores eius
Virgilios fuisse . Pierius etiam primam
syllabam cum i scribi maluit : cuius ratio-
nes , uisum est , ut hic adscriberem , quo cer-
tius in hoc nomine recte scribendi ratio cog-
nosc-

gnosceretur: Non ierim, inquit, infitias; in Romano codice passim *Virgilium*, & *Vergilium* per e uocalem secundam scribi. sed enim id ea ego de causa factum crediderim, quod mutatio litterae i in e, atque itidem e in i, sit toto eo codice frequentissima. Quid, quod, eleganter, secunda syllaba per i scribendum praecipit Caper, quod ab eligo deducatur? nemo tamen unus dictionem ita proferre, nunc aude ret. et, ne tedium afferat singulorum nomenclatura, sexcenta huiusmodi praeteribimus. ut minus me moueat, quod in *Pandectis* quoque illis, quae nunc *Florentiae* publice asseruantur, libro ipso *Iustiniani* Principis, ut creditur, archetypo, non aliter, quam per e, nomen id notetur. sint commentaria *Tiberij* *Donati*, grandioribus notata characteribus. sint codices alij, atque alij huius, uel illius auctoris, in quibus, *Vergilius* per e scriptum, inueniatur: atatis quippe consuetudine, non ratione factum contenderim, tot alijs hominibus, quod ad has litteras pertinet, pro temporum uarietate, uariantibus: quod si aliqua reperiantur monumenta, in quibus *Vergilij* nomen per e, notatum sit, certe longe plura sunt, in quibus cum i legatur. Et, ne de *Marone* dictum dubitemus, uisebatur in foro *Traiani* proximis his annis monumentum id, quod H O N N.

Orthographiæ

IMP. P. in Claudiani, poetæ luculentissimi, memoriam erexerant, in quo, præter Latinâ inscriptionem, quæ facti consilium, & Claudiani meritum indicaret, Græce insuper κατ' ἐπιτομὴν incisum distichon legebatur huiusmodi.

ΕΙΝ. ΕΝΙ. ΒΙΡΓΙΛΙΟ. ΝΟΟΝ. ΚΑΙ
ΜΟΥΣΑΝ. ΟΜΤΡΟΤ
ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΝ. ΡΩΜΗ. ΚΑΙ. ΒΑ-
ΣΙΛΕΙΣ. ΕΘΕΣΑΙ

sed enim, si ab etymologia nominis huius rationem petamus, Virgilio nomen a uirginali facie, uel modestia inditum, interpretes affirmant. eumque, Partheniata, uocatum, tam ueterum scripta, quam inscriptiones librorum eius ostendunt: in quibus tot codicibus uetustis notatum inspicitur.

P. PARTHENIATIS. VIRGILII.
MARONIS.

Accedit hoc epigramma Græcum, in quo Dido queri uidetur, alienum quid Virgilium a sui nominis significatione fecisse, cum pudicissimæ feminae tam fœdas impudicitiae notas inussit. ad id enim alludit finis ille:

Πιέριδες τί μοι ἀγνὸν ἐφωπλίσαθαι Μάρωνα
Τοῖα κατ' ἤξειτέρας Ἰδίατο σωφροσύνης.

Qua re, etymologia, siue a uirga, siue a uirginali specie. unde illi tā celebre nomen, Virgilius, per i, scribi debere uidetur. Quod uero apud

Romanos

Romanos in antiquorum monumentis, nomen id per e, non nunquam notatum inueniatur: sicuti apud Angelum Colotium, in eius hortis, C. VERGILIUS. MARTANVS. COLONVS, hos, æquo aliquo dato iudice, percunctari uelim, si tantum illis monumentis tribuunt, ut, quidquid in illis inspexerint, pro lege habeant, cur & non reliqua eodem modo scribenda censent, quo singula eodem marmore scripta sunt, quippe, Vergilius, ll geminata: Bone, & care, absque diphthongo, in acquisituo casu. Cur, quia in alio marmore peruetusto, Romæ, Q. BERGILIUS, legitur, non itidem præcipiunt, Bergilius, permutam, non per u digammon, scribendū esse? Pari sententia hodie haudquaquam ego, Deana, scripserim, quòd ad D. Eustachium legerim, DEANAE. D. D. neque, Menerua, lcher, & Magester, quæ per e protulisse ueteres, Quintilianus testatur: neque, Ioue, datiuo casu: tametsi Aquilæ intra adem S. Secundi notatum sit,

I O V E. O T T V M O. M A X V M O. T
P E T T I V S. T. F

Quæ idem apud ueteres Quintilianus agnoscit.

VOLCANVS. libri ueteres. unde & in lapidibus Capitolinis, VOLCANALIA, assen-

Orthographiæ

tiēte Kalendario uetere Romano, cum patris
epistolis impresso.

VOLTURNVS, ex antiquis libris, & eodem
Kalendario.

VULSINIENSES, non *Volsinienses*. lapides
Capitolini.

VULSO, non *Volso*, Maniliorum cognomen.
lapides Capitolini.

ALDVS MANVTIVS
FRANCISCO MORANDO

S. P. D.

INTERPVNGENDI rationem ad
Orthographiam pertinere, iudi-
cas, FRANCISCE MORANDE:
ideo hanc etiam partem, hortatu
impulsi tuo, elaborabimus: de qua
cum eruditos homines dissentire
constet, hoc ipsum argumento est,
huiusce artis, ac studii scientiam
non esse contemnendam. equi-
dem usu didici, obscuras sæpe sen-
tentias, si recte distinguantur, illu-
strari; contra, distinctionis uitio,
loca multa ita perturbari, atque
peruerti, uix ut aliquando intelli-
gi, aut ne intelligi quidem unquã
possint. Quocirca, hoc de genere
aliquid præcipere, operæpretium
uidetur. nec tamen recuso, quin,
meliora si quis attulerit, opinio
nostra corrigatur. Et, ut ab infi-
mis ad summa, quasi per gradus,
adscendamus,

G 4 Primum

Orthographiæ

PRIMUM illud sciendum est, minimam esse distinctionem auersum semicirculum, qui hoc modo designatur, quam alij uirgulam, alij comma, non nulli semipunctum appellant: ea uero non integram sententiam, nec sententiæ partes terminat, sed nomina, uel uerba distinguit, quæ modo aliquid differant, ut cum dicimus, Vir probus, & eruditus: aut, Grauitate, studio, contentione: & in similibus, seruit etiam uerbis, non eadem significantibus, hoc modo, Hortari, orare, monere. sed quædam uirtutes, usu nimio, delabuntur in uitium. Sic animaduerti, si omnibus uerbis, uaria significantibus, hæc apponatur nota, non modo non explicari sententiam, sed etiam impediri, ut, si uelis, quot uerba sint, totidem distinguendi notas apponere, quia non eadem uerborum omnium significatio uideatur: quod interdum accidit.

EADEM nota, si cum unico puncto coniungatur, ut sit hæc; aliter usurpatur. modo enim distinguit contraria nomina, hoc modo: Publica, priuata; sacra, profana; tua, aliena. quo in exemplo, satis constat, neque unicum sufficere semicirculum, & ea nota, quæ gemino puncto describitur sic: ni-
mium sententiam retardari. interdum etiam
locum

locum habet in ijs locis, ubi non contraria nomina sunt, sed sententia ita uariatur uerbis, ut, si semicirculum apponas, parum sit; si gemina puncta, nimium: uti exemplo cogitabam: sed, effluxisse exemplum satis apertū, sensi, in proxima superiore sententia. cuius generis occurrunt plurima in antiquorum libris. quanquam cur parcam opera? cum præsertim inter omnes notas. hanc, de qua nunc agimus, esse omnium difficillimam intelligam. exempla igitur hæc erunt: Ratio docet, si aduersa fortuna sit, nimium dolendū non esse; si secunda, moderate lætandum. nam si post illud, Non esse, addas semicirculum, quasi præcipiti cursu sententia feretur: quæ tamen, cum bipartita sit, post priorem partem omnino debet parumper consistere. si uero bina puncta in eo loco malis adiungere, tantam separationem sententia non feret: cuius posterior pars a priore pendet: quandoquidem uerbum, Docet, utranque sententiæ partem æque regit. Simile hoc est: Tu, quid diuitiæ ualeant, libenter spectas; quid uirtus, non item. Utamur etiam longiore ambitu, ut ostendamus, quid inter bina puncta, & punctum semicirculo impositum intersit. ad Torquatam ita scripsit Cicero: Etsi ea perturbatio est omnium

Orthographiæ

nium rerum, ut suæ quæque fortunæ maxime pæniteat; nemoque sit, quin ubiuis, quàm ibi, ubi est, esse malit: tamen mihi dubium non est, quin hoc tempore bono uiro, Romæ esse, miserimum sit.

SEQUITUR *geminatio puncti: cuius ea uis est, ut quasi medium locum obtineat inter punctum semicirculo iunctum, & unicum punctum. nam bina puncta, si cum puncto, & semicirculo comparentur, plus ad sententiam disiungendam ualent; si cum unico puncto, minus. omnino autem usurpantur, cum sententia uel duas, uel plures habet partes, quæ suis singula uerbis reguntur, per se consistunt, absolutæq. sunt, ut, quemadmodum ex integris membris fit integrum corpus, item ex integris partibus sententia consistat uniuersa. exemplum hoc erit, ex eadem Ciceronis epistola: Etsi, quocunque in loco quisque est, idem est ei sensus, & eadem acerbitas ex interitu rerum & publicarum, & suarum: tamen oculi augent dolorem, qui ea, quæ ceteri audiunt, intueri coguntur, nec auertere a miseris cogitationem sinunt. Interdum autem ita longe progreditur sententia,*

tentia, ut non uno tantum loco, sed iterum, & sæpius gemino puncto distinguenda uideatur; præsertim cum integras habet partes, in quibus non modo semicirculus, sed nec punctus cum semicirculo sufficiat.

RESTAT unicum punctum, quo sententia concluditur, ac terminatur. nec difficilem cognitionem habet. quis enim non uidet, quo uerbo sententia finiatur? quanquam, ubi concisa sententia est, & concisa item altera subsequitur, gemino puncto ego quidem utor libentius, quàm unico, ut in hoc exemplo: Hospitium mihi para: cras enim adero: & in hoc: De meis rebus nihil tibi mando: tu, quid agendum sit, iudicabis. Illud etiam a proposita narratione non alienum uidetur, post unicum punctum, si sequatur sententia, superiori non dissimilis, primum uerbum littera minuscula incipere; si uero dissimilis, maiuscula. quòd si non solum dissimilis sententia, sed omnino dissimile sequatur argumentum: tunc ea quæ sequuntur, non solum unico puncto, & littera maiuscula, sed etiam aliquo interuallo, seiungenda sunt: ut appareat diuersæ materiae principium esse.

INTERROGANDI nota quem sibi locum postulet,

Orthographiæ

*stulet, uerbum ipsum significat. in dolore autem, & in admiratione, si quis unico puncto, non interrogandi nota, utetur, meo iudicio, recte faciet, ut in hoc exemplo: Quanta calamitas impendet reip. & in hoc: Quantas utilitates humano generi philosophia peperit. Interdum, licet manifesta interrogatio sit, interrogandi tamen nota non utimur, ut, cum sententia usque eò produci-
tur, ut illa interrogandi uis, quæ primis uerbis agnoscebatur, longiore paullatim spatio deminuta, euanescat. probetur exemplo: An tu putas esse bonos uiros, qui amicitias utilitate sua colunt, nihil ad humanitatem, nihil ad honestum referunt; nec libenter ea curant, quæ ego nisi curarem præter cetera, prorsus me tua beneuolentia, in qua magnam felicitatis meæ partem soleo ponere, indignum putarem.*

DE PARENTHESI pauca dicam: unum hoc tacere non possum, inepte facere, qui hæc parenthesi includunt, Vt puto, ut res indicat, ut a maioribus accepimus, quod equidem facile intellexerim, & similia; quæ si semicirculo distinguantur, aut saltem puncto & semicirculo, satis erit. Parenthesi
inclu-

includi oportet ea, quæ nec sententiæ partes sunt, nec ab ullo aut antecedente, aut subsequente uerbo reguntur: nec, si absint, detrimenti quidquam patitur sententia.

D E A C C E N T I B V S ne sunt iteranda, quæ iam diximus in littera *A*.

N E I L L V D quidem negligemus, ut, quantum in nobis est, *studiosis Orthographiæ consulari animaduerti multos errare in diuidendis uerbis: quod in angustis librorum impressorum paginis fieri necesse est. Sed hæc in simplicibus uerbis aperta cognitio est: nisi si quis ita hebeti ingenio est, ut syllabas ipsas non internoscatur. in compositis autem plus requiritur industriæ. quo de genere nihil possum præcipere, si, unde composita uerba sint, ignoretur. quod si compositionis origo pateat, simul diuisio syllabarum patebit. addam tamen exemplum. Exsules si diuidendum sit, nunquam ita diuidam *E x s u l e s*: cum enim exsul, quasi extra solum, dicatur, quis non intelligit, primam syllabam, *Ex*, non *E*, faciendam esse. Sic speculo duabus syllabis ita diuido speculo, non, spec to. id cognoscitur in uerbo primitiuo specio, a cuius supino deriuatum est speculo. Item, distingo, multi prauè diuidunt, dis tringo:*

Orthographiæ ratio .

*dis tringo : cum sit diuidendum hoc modo , di
stringo . siquidem à di et stringo manifeste com
ponitur . Huiusmodi sunt innumerabilia : quo
rum syllabas non inscienter separabit , qui ad
compositionis originem animum referet .*

R E G I S T R U M .

A B C D E F G .

Omnes sunt quaterniones .

,d
e con
qu
quid

Orthographia Latina

th. abor...
...
...
...
...

M V H E R I O

...

...

In libro ⁺ precedente de
ratione reducendi anni etc
folio Arigesimo, habet
applicacionem prestatilium
horum nominum, Calende
Idus, et Nonæ. —

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

